

SIIPIRIKKO 3/96

Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Siipirikko 3-1996 23 vsk.

Julkaisija: Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.
ISSN 0357-5705

PKLTY r.y.

Puheenjohtaja:
Risto Juvaste Viljakaari 4, 80510 Onttola
puh (013) 801 293, 0400 - 632 973
sähköposti risto.juvaste@ncp.fi

Varapuheenjohtaja:
Harri Kontturi Metsänurmentie 13, 80140 Joensuu

Sihteeri:
Petri Palviainen Koulutie 2 A, 83150 Roukalahti
puh (013) 657 152

Rahastonhoitaja:
Timo Karkiainen Sepänkatu 4-6 C 13, 80110 Joensuu

Muut hallituksen jäsenet:
Hannu Huuskonen Kaislarannantie 1 D 14,
80140 Joensuu puh (013) 803 995, työ (013) 2513 480
sähköposti hannu.huuskonen@joensuu.fi
Kimmo Koskela Asikaisentie 1, 80260 Joensuu
puh (013) 313 397
Ari Parviainen Nääänkätu 5 B 16, 80230 Joensuu
puh (013) 311 182
Pentti Zetterberg Nuotanperä 28 B 9, 80140 Joensuu
puh auto 049 - 170 210, työ (013) 2513 505
sähköposti pentti.zetterberg@joensuu.fi

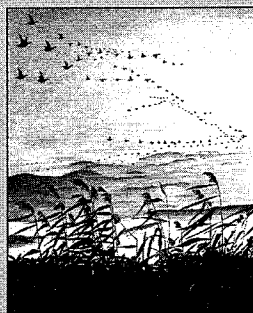
SISÄLLYSLUETTELO

- 3 *Ari Latja:*
Höytiäisen kanavan lintuasema 1995
- 7 *Petri Palviainen, Markku Halonen, Ari Parviainen & Harri Kontkanen:*
Kevätmuutto Pohjois-Karjalassa 1995
- 19 *Hannu Lehtoranta:*
Pöllöjen pesintä Pohjois-Karjalassa 1995
- 24 *Markku Halonen:*
Yölaulajat 1995
- 26 *Veikko Makkonen:*
Kanadanhanhen esiintyminen ja pesintä Kiteellä
- 27 *Kimmo Koskela:*
Ympäristökeskus tarjosi kouluille tietoa linnuista ja lintuharrastuksesta
- 28 *Anonymous artists:*
Naurulintu
- 29 Runosoppi
- 30 Yhdistystiedote
- 31 Viimeaikaisia havaintoja

Lehden toimituskunta:
Harri Kontkanen (vastaava toimittaja) Koulukatu 27 A 6,
80100 Joensuu puh (013) 120 376
Juhani Hyttinen Sorvarinkatu 6, 80160 Joensuu
puh (013) 821 482
Olli Günther (taitto) Merimiehenkatu 7 B, 80110 Joensuu
puh (013) 225 614 sähköposti gunther@cc.joensuu.fi

Tilausasiat:
Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Jäsenmaksun suuruus
v.1997 on 85 mk (opiskelijat 75 mk). Perhejäsenmaksuun
(20 mk) lehti ei sisälly. Siipirikon tilausmaksu v.1997 on 85
mk. Irtonumerot vuosikertaan 1981 asti 4 mk
(10-vuotisjulkilunumero 15 mk), vuosikerrat 1982- 5 mk
(25-vuotisjulkilunumero 100 mk) + postikulut.

Yhdistyksen tili:
Merita 104030-308134/Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen
Yhdistys r.y./PL 119 80101 Joensuu. (esim. jäsenmaksut,
maksut irtonumeroista yms. - ilmoita
pankki siirtolomakkeella viestinä, mitä olet maksanut.)

kansi: Syysmuuttavia hanhia.
- piirros Heikki Pönkkä

Höytiäisen kanavan lintuasema 1995

Ari Latja

Yleistä

Höytiäisen kanavan lintuasema (Höylas) toimi normaalin virkeästi. Keväällä pyynti oli tiivistä jo huhtikuun loppupuolelta ja jatkui kesäkuun puolelle. Myös syyskauden miehitys oli kattava, vain lokakuun kahdelle viimeiselle viikolle olisi kaivattu pyyntiä mm. pikkutikan, lapin- ja hömötiäisen sekä pähkinänakkelin vaellusten jatkuessa. Keväällä hankittiin taas varoja toiminnalle esittelemällä asemaa kouluuokille ja muille ryhmille. Myös perinteiset yliopiston kaksi kurssia järjestettiin toukokuussa, mikä osaltaan auttoi miehityksen ylläpitämisessä. Aseman aineistojen perusteella tehdyt tarkastelut tiaisten vaelluksista (Latja 1995) ja hyönteissyöjien muutosta

(Latja 1996) antoivat mahdollisuuden verrata esimerkiksi muuton ja vaellusten ajoittumista aikaisempiin vuosiin.

Rengastusmaalit (taulukko 1) oli varsin keskimääräinen 6251 rengastusta (vuosien 1985-95 keskiarvo 6370). Lajimäärä (66) sen sijaan oli keskimääräistä (77) pienempi. Kaikkiaan oli asemalla rengastettu vuoden loppuun mennessä yli 70 000 lintua 127 lajista. Pyyntipäivinä laskettuna toiminta oli hieman keskimääräistä vilkkaampaa, kaikkiaan pyyntiä oli 142 päivänä (1985-94 keskimäärin 132), joista talvilintupyyntiä 31 (23), vakioverkkopyyntiä 102 (98) ja poikas- ja emopyyntiä 9 (11) päivää. Taulukossa 2 on esitetty rengastajina toimineiden rengastus- ja kontrollimäärät sekä pyyntipäivien määrä.

Keväällä vesi oli suistossa ennätyskorkealla ja pyydyksiä saatiin kokea kahluusaappaissa. Tilanne ei syksyksi ratkaisevasti parantunut ja niinpä kahlaajarengastuksissa jäätin pohjalukemiin. Ilmeisesti samasta syystä myös pajusirkku oli aallonpohjassa ja ensimmäisen kerran jäätin alle sadan rengastuksen. Samoin lehtokertulle vuosi oli huono: vuoden rengastussumma on vain kerran ollut pienempi. Pudotus oli raju varsinkin, kun edellisvuonna saatiin ennätysmaalit. Useilla lajeilla rengastussummat olivat kuitenkin parhaasta päästä. Kumma kyllä ruokokerttunen, jonka rengastusmäärien muutokset yleensä seuraavat uskollisesti pajusirkun vastaavia, pääsi nyt kolmanneksi parhaaseen vuoteensa. Ennätyslukuihin päätyivät punakylki- ja laulurastas, viitakerttunen, pähkinänakkele, hippiäinen, järripeippo ja vihervarpunen, toiseksi parhaimpiinsa mm. pikkutikka ja urpiainen.

Talvilintupyynti

Alkuvuosi oli totuttuun tapaan varsin hiljaista. Pyyntipäiviä kertyi kaikkiaan 23. Vuoden alusta huhtikuun puoliväliin rengastettiin vain 70 lintua,

Taulukko 1. Rengastukset Höytiäisen lintuasemalla 1995.

Laji	Kevät	Syksy	Yht.	Laji	Kevät	Syksy	Yht.	Laji	Kevät	Syksy	Yht.
Tavi	-	1	1	Simirinta	6	32	38	Pyrstöttäinen	-	42	42
Telkkä	1	-	1	Leppälintu	6	19	25	Hömöttäinen	3	1243	1246
Varpushaukka	1	1	2	Pensastasku	3	-	3	Lapintäinen	-	11	11
Tuulihaukka	-	1	1	Mustarastas	3	1	4	Kuusitäinen	-	22	22
Rusko-uuhaukka	5	-	5	Räkättirastas	9	45	54	Sinitäinen	16	213	229
Luhtahuitti	-	1	1	Laulurastas	30	8	38	Talitiäinen	16	197	213
Talvaanvuohi	-	9	9	Punakylkirastas	51	79	130	Pähkinänakkele	-	20	20
Liro	-	2	2	Ruokokerttunen	96	311	407	Puukäipijä	-	20	20
Naurulokki	18	-	18	Viitakerttunen	2	17	19	Pikkulepinkäinen	-	4	4
Kalalokki	1	-	1	Luhtakerttunen	1	-	1	Isolepinkäinen	-	3	3
Lehtopöllö	4	-	4	Kultarinta	1	1	2	Närhi	1	1	2
Käenpiika	-	1	1	Hernekerttu	27	71	98	Peippo	92	23	115
Käpytikka	3	1	4	Pensaskerttu	4	7	11	Järripeippo	322	10	332
Pikkutikka	-	12	12	Lehtokerttu	12	35	47	Viherveippo	15	31	46
Haarapääsky	-	5	5	Idänuunilintu	1	-	1	Vihervarpunen	108	297	405
Metsäkivinen	3	19	22	Sirttäjä	-	2	2	Urpiainen	93	169	262
Niittykivinen	37	1	38	Tiltalti	7	44	51	Tundraurpiainen	3	1	4
Keltavästäräkki	2	2	4	Pajulintu	320	942	1262	Punavarvunen	6	13	19
Västäräkki	8	-	8	Hippiäinen	1	304	305	Punatulkku	6	51	57
Tilhi	-	16	16	Harmaasieppo	7	9	16	Keltasirkku	80	113	193
Peukaloinen	-	8	8	Pikkusieppo	1	2	3	Pohjansirkku	-	6	6
Rautiainen	10	6	16	Kirjosieppo	26	12	38	Pajusirkku	39	56	95
Punarinta	30	141	171								
								Yhteensä	1537	4714	6251

Taulukko 2. Rengastajien käsittelemät linnut sekä miehityspäivät Höytiäisen lintuasemalla 1995.

R = rengastuksia, K = kontrolloija, P = päiviä

Rengastaja	R	K	P
Jouko Tiussa	2885	353	60
Ari Latja	1953	426	58
Juha Miettinen	676	145	24
Jukka Matero	526	95	15
Markku Alanen	211	-	3
Yhteensä	6251	1019	142

enimmäkseen keltasirkkuja. Syys-talvella marras-joulukuussa pyyntiä oli 8 päivänä. Saalis ei ollut häävi. Keltasirkkuja sentään saatiin tyydyttävästi. Vaelluksen jäljiltä oli paikalle jäänyt jokunen hömötiainen ja joulukuussa rengastettiin 16 tilheä. Lisäksi rengastettiin marraskuussa käpytikka ja kontrolloitiin toinen, joka oli rengastettu pesäpoikasena parin kilometrin päässä asemalta.

Kevät

Huhti-toukokuussa ennen vakioverkkojen avaamista pyynti ruokintapaikoilla oli tiivistä. Edellisvuoden tapaan saatiin runsaasti aikaisia muuttajia kuten rastaita (mm. 30 laulurastasta), punarintoja, rautiaisia ja pajusirkkuja, mutta varsinkin peippoja, jarripeippoja, vihervarpusia ja urpiaisia. Kylmä kevät ja äitienpäivän takatalvi pysyttivät lintuja ruokintapaikoilla pitkälle toukokuuhun ja niinpä jarripepporengastuksia kertyi ennätysmäärä, yli 300 toukokuun puoliväliin mennessä. Tämä kaksinkertaisesti kerralla jarrirengastusten määrän. Peippoja, urpiaisia ja vihervarpusia saatiin myös hyvin, kutakin satakunta. Urpiaisten joukosta yhdyttiin myös kolme tundraurpiaista.

Kevään vakioverkkopyynti alkoi 5.5. ja päättyi 4.6. Toukokuussa oli pyyntiä 25 ja kesäkuussa 4 päivänä. Saalis oli melko hyvä, 1029 rengastusta, vaikkakaan ei edelliskevään veroinen. Pudotus johtui pajulinturengastusten (n. 300) vähäisyydestä, mikä jäi vain kolmasosaan kevään 1994 määrästä. Pajulinturengastusten mediaani 18.5. oli neljä päivää keskimääräistä vuosien 1985-94 aineistosta laskettua aikaisempi. Pyynti kuitenkin loppui 4.6., joten mahdolliset myöhäisemmät muuttajat jäivät puuttumaan rengas-

tuksista. Ruokokerttusia sentään saatiin lähes sata, mikä on parhaiden keväiden veroinen tulos. Ruokokerttusen mediaani (25.5.) oli pajulinnun tapaan aikaisempi kuin keskimäärin (28.5.). Kerttuja, sinirintoja ja sieppoja saatiin varsin vähän, punarintoja sen sijaan runsaasti (30, aikaisempina keväänä yhteensä 74). Punarintarengastusten mediaani (8.5.) oli täsmälleen sama kuin aikaisempien vuosien keskiarvo. Lajistossa kevätkauden pikkurareja olivat idän-uunilintu ja pikkusieppo.

Kesäkuun alussa suistoon ilmestyi narisemaan kääpiöhuiitti. Huippurari huuteli paikalla muutamana yönä. Ensimmäisenä mieleen tuli tietysti linnun pyytäminen rengastettavaksi. Pyyntiä kuitenkin viivästyttiin, jotta kaikki halukkaat ehtisivät käydä lintua kuuntelemassa. Niinpä kun nauhuri ja verkko viimein vietiin paikalle oli lintu jo häipynyt ja jäi rengastamatta. RK ei ole kyseistä havaintoa vielä käsitellyt!

Emot ja poikaset

Rengastettujen pesä- ja maastopoikasten ja pesiltä rengastettujen ja kontrolloitujen emojen määrät on esitetty taulukossa 3. Pönttölintujen ja rastaiden poikasten määrä jäi melko pieneksi. Lehtopöllön pesästä rengastettiin sentään neljä poikasta. Uutena pesäpoikaslajina ja samalla asemalle uutena lajina rengastettiin suistossa nyt ensimmäistä kertaa pesineen ruskosuohaukan pesästä heinäkuussa viisi potraa poikasta. Poikaset myös selvisivät lentoon ja elokuussa niiden nähtiin kulkevan emojen perässä ruokaa kiljuen. Toivottavasti pesintä suistossa tästä eteenpäin vakiintuu. Heinäkuussa jostakin, luultavasti pohjoisesta, ilmestyi urpiaisia alueelle. Yksi pari myös pesi kannaksella, koska neljä maastopoikasta saatiin verkoista. Poikasrengastusten ohessa pyydettiin reviereiltään viita- ja luhtakerttusekä kultarintakoiraat.

Syysy

Vakiopyynti alkoi 18.7 ja jatkui loka-kuun puoliväliin. Pyyntipäiviä kertyi heinäkuussa 7, elokuussa 25, syyskuussa 24 ja lokakuussa 17. Hyönteisyöjien osalta syysy oli melko hiljainen. Valtalajin pajulinnun saalis, runsas 900 rengastusta, oli keskimääräis-

tä pienempi. Muuton ajoittuminen oli normaali. Rengastusten mediaani oli 16.8., kun vuosien 1984-94 aineistosta laskettu keskimääräinen mediaani oli 18.8. Keskimääräistä suurempi vanhojen lintujen osuus syksyn rengastuksissa näyttäisi osoittavan heikohkoa pesimätulosta. Ruokokerttusia sen sijaan rengastettiin runsaasti (302), vaikka vanhojen lintujen osuus myös tällä lajilla oli suurempi kuin keskimäärin. Rengastusten mediaani 4.8. oli neljä päivää keskimääräistä aikaisempi. Viitakerttusen pesintä onnistui ilmeisen hyvin, koska nuoria lintuja rengastettiin ennätysmäärä (17). Lehtokertun 35 rengastusta oli yksi alhaisimpia syyssummia, hernekertun 70 sentään hieman lähempänä normaalia tasoa. Rengastusten mediaani oli lehtokertulla (15.8.) päivän ja hernekertulla (24.8.) kolme päivää keskimääräistä myöhäisempi. Punarinnalla on vanhojen lintujen osuus aina ollut alhainen, mutta nyt koko syksyn 140 rengastuksesta vain yksi oli vanha lintu. Rengastusten mediaani (20.9.) oli lähes sama kuin keskimääräinen (19.9.). Syksyn ainoa asemalle uusi laji oli elokuun alussa saatu nuori tuulihaukka. Hyvän pikkusieppovuoden osoituksena rengastettiin keväisen rengastuksen päälle syksyllä kaksi lisää. Elokuussa verkkoon eksynyt luhtahuitti oli myös pirstävä lisäys vakioajastoon.

Kontrollit ja löydöt

Edellisvuosina asemalla rengastettu-

Taulukko 3. Poikas- ja emorengastukset ja -kontrollit 1995.

Laji	Pull.	Ad.	Yht.
Telkkä	-	3	3
Ruskosuohaukka	5	-	5
Naurulokki	18	-	18
Kalalokki	1	-	1
Lehtopöllö	4	-	4
Punakylkirastas	20	-	20
Räkäntirastas	4	-	4
Punarinta	1	-	1
Ruokokerttunen	9	-	9
Pajulintu	2	-	2
Kirjosieppo	15	3	18
Talitiainen	9	-	9
Sinitiaainen	16	-	16
Urpiaainen	4	2	6
Pajusirkku	2	-	2
Yhteensä	110	8	118

ja lintuja kontrolloitiin vuoden aikana toista sataa. Taulukossa 4 on esitetty lajeittain eri vuosilta saatujen kontrollien määrä. Näissä eivät ole mukana edellisvuoden marras-joulukuussa ruokintapaikoilla rengastetut ja talven aikana kontrolloidut linnut, vaan pitempiaikaiset kontrollit. Eniten kontrolloitiin totuttuun tapaan ruokokerttusia ja pajusirkkuja. Vanhimmat kontrollit olivat vuodelta 1990. Molemmat pajulinnut tuolta vuodelta oli rengastettu toukokuussa, joten ne olivat vähintään kuusivuotiaita, samoin kuin pajusirkku samalta vuodelta.

Alkukesästä 1996 saatiin aseman rengastusten tuloksista lukea Hesaria ja iltapäivälehtiä myöten, kun Jouko Tiussan syysmuutolla rengastama pohjasirkku oli löytynyt Kiinasta. Tämä on ensimmäinen kaukolöytö koko lajista ja toinen suomalainen rengaslöytö Kiinasta (ensimmäinen tietenkin Juha Miettisen Joensuussa rengastama urpiainen!). Toisen todellisen kaukolöydön tuotti elokuussa 1992 rengastettu haarapääsky, joka löytyi kuolleena tammikuussa 1993 Zimbabwesta eteläisestä Afrikasta. Aseman rengastukset alkavat siis vähitellen tuottaa todella mukavia löytöjä.

Tieto rengaslöydöstä saattaa viipyä matkalla vuosikausia. Niinpä syksyllä 1990 rengastetun ja saman vuoden joulukuussa Ranskassa ammutun kapustarinnan tiedot viipyivät tähän vuoteen asti. Vielä pitempään kesti aseman toisen pajulinnun kaukolöydön tietojen saaminen: syyskuussa 1989 rengastettu lintu oli muuttanut kahdessa viikossa 1300 km:n päähän Ukraina, missä se joutui sikä-

läisen rengastajan kontrolloimaksi. Tieto löydöstä kulki samaa väliä kuusi vuotta. Italiasta löytnyt punakylkirastas täydensi ulkomaisten löytöjen sarjaa. Syksyn hömötiäisrengastukset tuottivat kontrollit Hangon ja Tavon lintuasemilta ja joulukuun tilhirengastukset löydön helmikuussa Lahdesta.

Punarinna saatiin keväällä kaksi ulkomaista kontrollia, joista toinen, kaksi viikkoa aikaisemmin Rybachiin lintuasemalla Itämeren kaakkoisosassa rengastettu lintu kontrolloitiin 3.5. Yhdessä aikaisemman syksyisen Latvian löydön kanssa tämä kontrolli näyttäisi osoittavan, että asemalla rengastettavien punarintojen muuttoreitti talvehtimisalueilleen läntisen Välimeren alueella kulkee Itämeren itäpuolta. Espanjassa lokakuussa 1993 rengastettu lintu puolestaan kontrolloitiin 7.5.

Vaelluslinnut

Syyskuun alkupuolella näytti siltä, että vaelluslintusyksystä tulee vaisu. Kuun puolenvälin jälkeen alkoi vaelluslintujen määrä kuitenkin kasvaa ja loppujen lopuksi koettiin yksi aseman historian vilkkaimmista ja monipuolisimmista vaelluslintusyksyistä. Monipuolisuutta tosin vähensi pöllöjen täydellinen puuttuminen, tosin verkkoja ei juuri pidetty öisin pyynnissä eikä atrappia käytetty. Lähes kaikilla lajeilla vaellus oli keskimääräistä myöhäisempi. Tähän lienee vaikuttanut lämmin loppukesä ja alkusyksy.

Pohjantikalla ilmeisesti oli jonkinlainen vaellus, koska suistossa nähtiin näitä kolmivarpaita muutamaa

otteeseen. Yksikään ei kuitenkaan sattunut verkkoon. Myös palokärki kävi kerran tutkimassa kannaksen puita. Käpytikkoja ei saatu syksyn aikana yhtään. Pikkutikalla sen sijaan oli varsin voimakas vaellus, vaikka rengastuksissa (12) ei päästyäkään ennätykseen. Vaellus oli myöhäinen painottuen lokakuun puolelle ja syyskuussa saatiin vain kaksi rengastusta. Valitettavasti jatkuva miehitys päättyi lokakuun puolivälissä, sillä kuun loppupuolella saatiin pikkutikka joka päivä kun pyyntiä oli eli vaellus jatkui edelleen.

Tilhellä oli myös voimakas vaellus. Tilhet eivät kuitenkaan juuri laskeudu suistoon, joten niiden vaellukset eivät ole koskaan näkyneet aseman rengastuksissa. Nytkin ainoat rengastetut 16 olivat joulukuussa ruokintapaikoilla vierailleita lintuja.

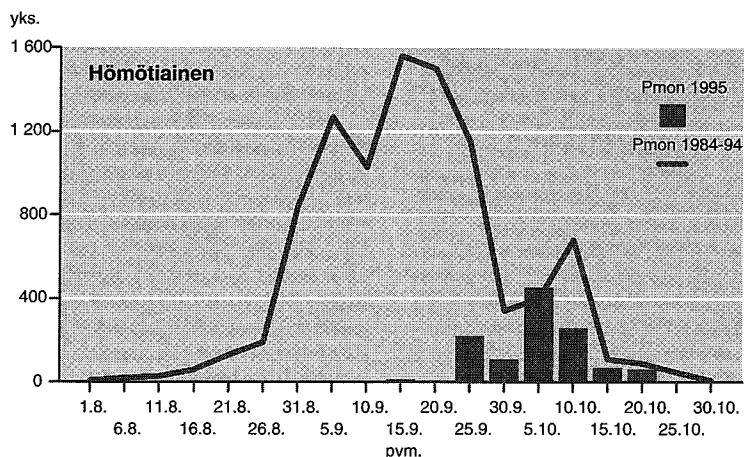
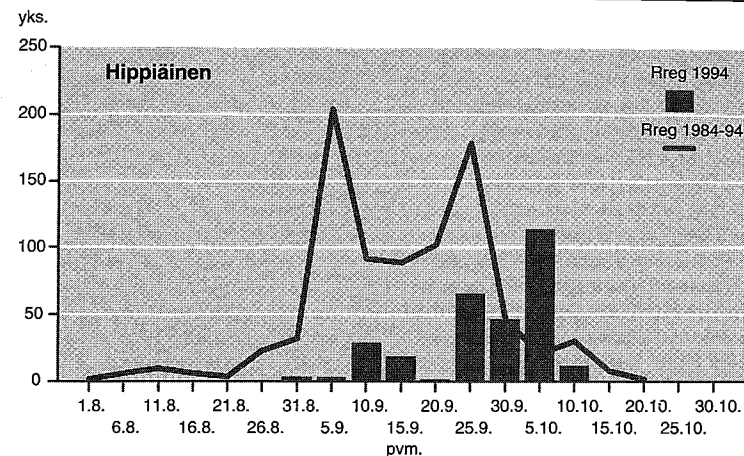
Hippiäisen syksyn rengastussumma (304) on uusi aseman ennätys eli tälläkin lajilla vaellus oli huippuluokkaa. Myös hippiäisen vaellus oli ennätysmyöhäinen. Rengastuksissa oli kolme erillistä huippua: 11.-14.9. (45), 27.-28.9. (85) ja 5.-8.10. (124 hippiäistä). Rengastusten mediaani oli 28.9., kun aikaisempien vuosien aineistosta laskettu mediaani on 15.9. Kuvassa 1 on esitetty hippiäisrengastukset penta-deittain vuosina 1985-94 ja syksyllä 1995.

Pyrstötiäisiä ei kovin paljon liikkunut: 42 rengastettiin normaaliin aikaan lokakuussa.

Hömötiäisen vaellus näytti alkusyksystä jäävän olemattomaksi, sillä 20.9. mennessä oli rengastettu vain 34 lintua. Vaellus alkoi kuitenkin äkillisesti 24.9. ja jatkui voimallisena lokakuun loppuun asti. Kaikkiaan rengastettiin 1243 hömötiäistä. Ensimmäinen vaelluspäivä 24.9. oli heti yksi vilkkaimpia rengastuspäiviä (111) ja 27.9. saatiin 106 lintua, mutta huippu koettiin vasta 7.-8.10., jolloin kahtena päivänä rengastettiin yhteensä 450 hömötiäistä. Vaellus oli siis varsin myöhäinen. Rengastusten mediaani oli 7.10., kun se keskimäärin vuosien 1985-1994 aineistossa on 17.9. ja tähän mennessä myöhäisimpänä vuonna 8.10. Miehityksen puutteellisuus lokakuun lopulla vähensi loppusyksyn rengastuksia, mutta hajanaisellakin pyynnillä saatiin vielä 150 lintua. Vaelluksen painopiste oli siis varmasti vielä myöhäisempi kuin mitä rengastusten mediaani osoittaa. Kuvassa 1 on esitetty

Taulukko 4. Kontrollit asemalla ennen vuotta 1995 rengastetuista linnuista.

Laji	-90	-91	-92	-93	-94	Yhteensä
Telkkä	-	-	-	2	-	2
Käpytikka	-	-	-	-	1	1
Ruokokerttunen	1	2	4	5	16	28
Pajulintu	2	1	1	5	5	14
Hömötiainen	-	-	-	-	2	2
Sinitiaainen	-	-	1	-	7	8
Talitiainen	-	-	-	1	2	3
Peippo	-	-	-	2	5	7
Vihereippo	-	-	-	-	3	3
Punatulku	-	-	-	-	1	1
Keltasirkku	3	3	1	3	3	13
Pajusirkku	1	2	4	5	15	27
Yhteensä	7	8	11	23	60	109

Kuva 1. Hippiäis- ja hömötiäisrengastukset pentadeittain 1985-94 ja 1995.

hömötiäisrengastukset pentadeittain vuosina 1985-94 ja syksyltä 1995.

Lapintiaisen loppusumma oli 11 rengastusta. Pikkutikan tapaan niitä saatiin kuitenkin lähes jokaisena miehityspäivänä lokakuun loppupuoliskolla, joten jatkuvalla miehityksellä lapintiaisen liikehdinnästä olisi saatu parempi kuva. Linnut olivat yksittäisiä ja vain 7. ja 8.10. saatiin kolme lintua eli 'huippu' sattui samoille päville kuin hömötiäisellä. Myös tällä lajilla vaellus oli ylivoimaisesti myöhäisnäkymä koettu. Aikaisempina vuosina tehtyjen rengastusten mediaani oli 26.9. ja myöhäisimmän vuoden mediaani 5.10., kun nyt ensimmäinen lintu rengastettiin vasta 5.10.

Kuusitiaisella oli muiden havaintojen mukaan myös voimakas vaellus, mikä ei kuitenkaan näkynyt rengastusmäärissä: vain 22 yksilöä saatiin kiinni koko syksynä. Tämä on tyypillistä kuusitiaisille, jotka kunnolla vaelta-

saan etenevät reilusti matkalennossa eivätkä puiden latvoja pitkin muiden taitaisten tapaan. Töyhtötiäinen puuttui pitkästä ajasta kokonaan rengastuslajistosta.

Talitiaisilla oli vaisuhko vaellus-tyyppi ja niitä rengastettiin tavallista vähemmän (197). Parhaat päiväsummat olivat 24 rengastusta 24.9. ja 25 rengastusta 27.9. Vaelluksen ajoittuminen oli kokolailla normaali rengastusten mediaanin ollessa 30.9., vain päivän myöhäisempi kuin keskimäärin.

Sinitiaisia rengastettiin jokseenkin normaali määrä (213), mutta muista lajeista poiketen vaellus painottui tavallista aikaisemmaksi. Paras päiväsumma, 20 rengastusta, saatiin jo 11.9. ja rengastusten mediaanipäivä (20.9.) oli kymmenen päivää aikaisempi kuin keskimäärin (30.9.). Sekä tali- että sinitiaisia saatiin kuitenkin tasaisesti muutaman linnun päivävuhtia lokakuun loppuun asti.

Pähkinänakkelilla oli ilmeisesti kaikkien aikojen vaellus Suomessa. Niinpä asemallakin rengastettiin 20 lintua, kun aikaisempina vuosina on rengastettu yhteensä 12. Kaikki aikaisemmin rengastetut oli saatu aseman ruokintapaikoilta, mutta tämän syksyn nakkeleilla oli kova vaellusvire päällä ja niitä saatiin myös kannaksen verkoista sekä nähtiin paljon vaelluslennossa. Ensimmäinen nakkeli rengastettiin 30.9. Tämä koiras jäi paikalle koko loppuvuodeksi. Vaellus tapahtui siis lähes kokonaan lokakuun puolella. Paras päivä oli 7.10., neljä rengastusta ja kymmenkunta vaeltavaa. Vaellus jatkui lokakuun loppuun asti ja vielä 5.11. saatiin ruokintapaikalta uusi nakkeli.

Puukiipijöiden rengastuksissa (20) vuosi oli aseman toiseksi paras. Yksittäisiä lintuja saatiin syyskuun puolivälistä lokakuun alkupuolelle. 'Huippu' oli 27.-28.9., jolloin rengastettiin 8 lintua.

Vihervarpusia saatiin varsin hyvää määrää, 297 rengastusta. Esiintymisen painottui syyskuun alkupuolelle: kuun ensimmäisellä viikolla rengastettiin vajaan sata ja 10.-12.9. runsaat sata lintua sekä viimeiset lokakuun alkupäivinä. Yhdessä alkukevään rengastusten kanssa koko vuoden rengastusten määrä kohosi ennätyskalliseen 405 lintuun.

Urpiaisia vaelsi alueelle jostakin jo kesällä ja nelisenkymmentä lintua rengastettiin heinä-elokuun vaihteessa. Syksyn saalis oli melko vähäinen 133 rengastusta. Jonkinlainen huippu (45 rengastusta) oli 4.-5.10. Rengastettujen joukkoon eksi vain yksi tundraurpiainen. Urpiaisia kyllä liikkui selvästi runsaammin kuin mitä rengastukset osoittavat, mutta parvet vain ylittivät suiston matkalennossa eivätkä sattuneet verkkoihin. Syksyn aikana todettiin kaikkialla Suomessa ennätyskallinen urpiaisvaellus.

Punatulkun liikehdintä oli olematonta ainakin rengastusten valossa: 18 rengastusta koko syksynä.

Kirjallisuus

- LATJA, A. 1995: Tiaisvaellukset Höytiäisen lintuasemalla vuosina 1985-94. - Siipirikko 22/3: 19-24.
 LATJA, A. 1996: Hyönteissyöjien muutto Höytiäisen lintuasemalla. - Pohjois-Karjalan linnut. Siipirikon 25-vuotisjuhlaulkaisu.

Kevätmuutto 1995 Pohjois-Karjalassa

Havainnoijat: Philippe Fayt = PF, Markku Halonen = MH, Jan Hemming = JH, Petri Hottola = PH, Vesa Jouhki = VJ, Aimo Jukkara = AJ, Matti Ketola = MKe, Hannu Kivivuori = HKi, Ari Kokkonen = AK, Harri Kontkanen = HK, Esko Lappi = EL, Ari Latja = AL, Mauri Leivo = ML, Kari Lindblom = KLi, Veikko Makkonen = VM, Jukka Matero = JMa, Juhani Mauranen = JM, Pertti Mähönen = PM, Toni Nevalainen = TN, Petri Palviainen = PP, Ari Parviainen = AP, Hannu Piironen = HP, Matti Piironen = MP, Heikki Pönkkä = HPö, Jouko Räsänen = JR, Ari Tanskanen = AT, Antti Vänskä = AV ja Pentti Zetterberg = PZ.

Lyhenteet: ♂ = koiras, ♀ = naaras, ♀-puk. = naaraspuukainen, m = muuttava, p = paikallinen/lepäilijä, kiert. = kiertelijä, a = parvi (5a = viisi parvea, a5 = viiden parvi), yks. = yksilöä, juv = nuori, ad = vanha, jp = juhlapuukainen, tp = talvipuukainen, va = vaalea, tu = tumma, sp = laji, ^{1kv} jne. = ikä kalenterivuosisissa (^{1kv} = samana vuonna syntynyt, ^{2kv} = edellisenä vuotena syntynyt eli 1-vuotias jne.), VL = määrättämätön sorsalintu, IK = määrättämätön iso kahlaaja, KK = määrättämätön keskikokoinen kahlaaja, PK = määrättämätön pieni kahlaaja.

PÄÄMUUTTO KEVÄÄLLÄ 1995

Vesilinnut (uikuista nokikanaan)

Silkkiuikkujen massat saapuivat toukokuun alkupuolella, jolloin Joe Linnunlahdella kelluskeli 2.5. 120 (MH), 5.5. 300 (PZ) ja 6.5. 200 (HK,PP) paikallisena. Näihin aikoihin ensimmäiset vasta saapuivat Lieksaan - 2.5. Lieksanjokisuu 1p (JM) ja 5.5. samassa paikassa 30p (EL). Enemmälti silkkiuikkuja Lieksassa näkyi kuun puolivälin jälkeen (17.5. Lieksanjokisuu 110p; AK). **Härkälinnuista** suurimmat ilmoitetut kertymät olivat 6.5. Rää Kivisalmesta 4p ja Vuoniemestä 6p (MH). **Mustakurkku-uikuista** mainittavimmat summat tulivat Vär Sääperistä, jossa 13.5. oli 7p (KLi) ja 20.5. 12p (PZ).

Heinäorsien suurimmat kertymät olivat 16.4. Kit Kiteenjärvi 110p (VM),

24.4. Toh Valkeasuolla 400p ja Vär Sääperillä 440p (PZ). Lieksan seudulla päämuutto tapahtui samoihin aikoihin kuin etelämpänäkin - 22.4. Lie Lamminkylä 170p (EL).

Lähes samoilta päiviltä ovat suurimmat **tavien** kertymät - 26.4. Toh Valkeasuo 500p ja Vär Sääperi 700p (AP,AV). Taveja tosin riitti vielä 8.5. Vär Sääperiin 500p (HK ym.). **Jouhisorsien** suurimmat summat ovat 25.4. Lip Ahonkylältä 90p (AV) ja 11.5. Vär Sääperiltä 96p (KLi,AV). Latuskanokista eli **lapasorsista** suurin joukkio eli 25p oleili 8.5. Vär Sääperillä (HK ym.). **Haapanat** tekivät poikkeuksen oleilemalla runsaslukuisemmin Out Sysmäjärvellä, mistä AV kirjasi seuraavanlaiset summat: 24.4. 120p, 7.5. 340p, 9.5. 590p ja 10.5. 790p. Suurimmat **Anas-sorsien** kertymät olivat 24.4. Vär Sääperiltä 600p (HKi), 27.4. Toh Valkeasuolta 1000p (MH), 4.5. Vär Sääperillä 650p (AP ym.) ja 7.5. edelleen Sääperiltä 1000p terästettyinä myös muilla vesilinnuilla (AP,HK).

Tukkasotkien kertymistä oli niukalti havaintoja, mutta yksi niistä oli

sitten sitäkin mahtavampi - 15.5. Toh Peijonniemenlahti 1000p (HKi). Suurin ilmoitettu **punasotka**-poppoo oleili 7.5. Toh Peijonniemenlahdella 36 yksilön voimalla (MH). **Telkkien** kohdalla parhaimmat kertymät olivat Out Sysmäjärveltä: 17.4. 50p, 22.4. 160p, 24.4. 190p ja 7.5. 120p (AV). **Isokoskeloista** ei ollut suurempia ilmoitettuja kertymiä, mutta **tukkakoskeloita** oli sentään 15.5. Joe Linnunlahdella 80p (KLi,PZ). **Uiveloita** löytyi 13.4. Toh Peijonniemenlahdella 12p (VM), 24.4. Out Sysmäjärveltä 15p (AV), 6.5. Kit Päätteenlahdelta 15♂+16♀p (HK,PP), 8.5. Toh Peijonniemenlahdelta 10♂+18♀p (HK ym.) ja 9.5. Out Sysmäjärveltä 15p (AV).

Nokikanoista tuli vain yksi ilmoitus Toh Peijonniemenlahdelta, missä 7.5. oli paikalla 5 yksilöä (MH). Luulisi, että näitä lintuja löytyisi enemmänkin?

Kahlaajat (töyhtöhyyppästä suokukkuun)

Töyhtöhyyppien päämuutto käynnistyi huhtikuun puolivälissä, jolloin

Taulukko 1. Kevään säätila (keskiarvot) Joensuussa (poik. = poikkeama ajanjakson 1961-1990 mitatusta keskiarvosta; pros. = prosentteja ajanjakson 1961-1990 mitatusta keskiarvosta).

kuu- kausi	lämpötila °C		sademäärä mm	
	1995	poik.	1995	pros.
maalisk.	-1,5	3,9	38,5	120
huhti	1,1	0,3	48,9	140
touko	8,3	0,0	62,9	175
kesä	16,9	2,7	50,8	83

(14.4.) Vär Sääperissä oleili 300p (PZ). 16.4. Kit Kiteenjävällä nähtiin 67p 20m ja Kes Mäntyniemessä 133m 20p (AP ym.). Toukokuun alkupuolella (4.5.) oleili Vär Sääperissä vielä 200p (AP ym.). **Kapustarintojen** edustus jakaantui seuraavasti: 7.5. Vär Niirala 400p, Vär Sääperi 30m (MH), 8.5. Kit Kiteenlahti 300p (HK ym.), 13.5. Vär Niirala 100p ja Vär Sääperissä 40p (KLi ym.). Lieksaan $\sqrt$ puurokauhat $\sqrt$ ehättivät joukolla hieman myöhemmin - 16.5. Pokrolammella 170p (EL). **Isokuoveista** ilmoitettiin vain kaksi kertymää: 19.4. Vär Uusikylä 24p ja 5.5. Kit Järvenperästä 25p (MH). **Pikkukuovien** päämuuttolmoitukset jäivät myös kahteen: 13.5. Vär Niirala 18p ja 16.5. Joe Linnunlahti 10m (KLi).

Viklot olivat varsin hyvin edustettuina. **Metsävikloja** oli Vär Sääperissä 24.4. 18p (PZ). **Lirojen** runsautta sai ihailla Vär Sääperissä, missä 6.5. oli 110p (PZ), 7.5. 300p (AP, HK), 13.5. 750p (KLi ym.) ja 15.5. 300p (HKi). Myös **valkoviklot** olivat runsasjoukkoisesti liikkeellä: 4.5. Vär Sääperi 150p (AP ym.), 6.5. Vär Sääperi + lähiymp. 405p (PZ), 13.5. Vär Sääperi + lähiymp. 310p (KLi ym.). Myös Lip Ahonkylässä oli erittäin mukava 200 yksilön poppoo 9.5. paikallisena (AV). **Suokukkojen** lukumäärät jäivät puolestaan varsin vaatimattomiksi: 13.5. Vär Sääperi 60p (KLi ym.).

Lokit ja tiirat

Selkälukkeja näkyi ilahduttavan runsaasti muuttoaikaan: 19.4. Joe Kuhasalo 33p, 27.4. Joe Kontiosuon jäte-asema 20p (MP, HP) ja 5.5. Joe Ukonlahti 56p (AP). **Harmaalukkeja** kertyi 2.4. Eno Uimaharjuun ja Rahkeenniemeen 100p ja 5.4. 210p (AP ym.).

Fenologisesti aikaisia ja mielenkiintoisia havaintoja:

kursiivi = uusi saapumisennätys

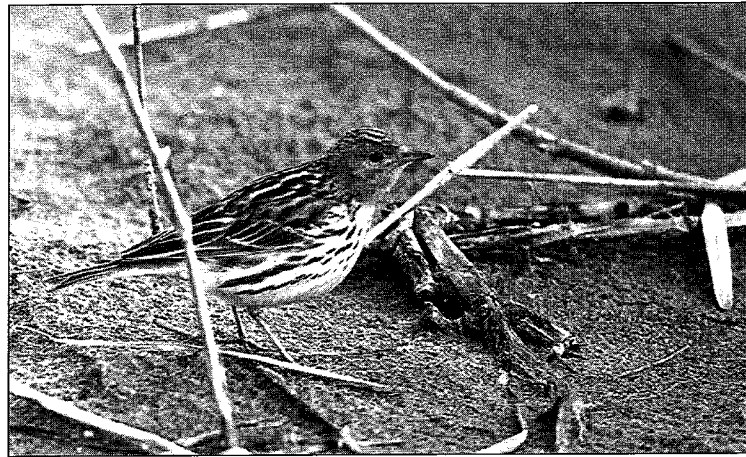
Silkkiiukku	16.4.	Joe Hasaniemi	1p	AP		+3vrk
<i>Merimetsä</i>	26.3.	Eno Pämilo	1tp p	PZ	ennätys	-8vrk
<i>Kaulushaikara</i>	22.4.	Lip Hepolahti	Ä1	PP	ennätys	-3vrk
Sinisorsa	19.3.	Eno Uimaharju	13p	PZ		+3vrk
Mustalintu	19.4.	Lip Arvinsalmi	1o ^o p	AP		+3vrk
<i>Pilkkasiipi</i>	21.4.	Lie Lieksanjokisuu	2k	EL, AK, JMr	ennätys	-1vrk
Tukkakoskelo	25.4.	Lip Hepolahti	1o ^o p	PP		+3vrk
Isokoskelo	12.3.	Joe Keskusta	1o ^o p			+1vrk
<i>Merikotka</i>	14.3.	Vär Sääperi	3ad m		ennätys	-3vrk
<i>Kanahaukka</i>	13.3.	Vär Sääperi	1m+1p	AP	ennätys	-6vrk
<i>Hiiirihaukka</i>	13.3.	Vär Sääperi	1m+1p	AP	ennätys	-4vrk
<i>Kurki</i>	23.3.	Kes Ristilahti	1p		ennätys	-11vrk
<i>Jänkäsiirriäinen</i>	13.5.	Joe Linnunlahti	12m	PH	ennätys	-8vrk
<i>Merilokki</i>	n. 28.2.	Juu Pielinen	1ad		ennätys	n. -19vrk
<i>Luhtakertunen</i>	21.5.	Vär Sääperi	Ä1	PZ	ennätys	-5vrk

Peltojemme oiva matkija - pensastasku. - Kari Taponen

Taulukko 2. Aikaisimmat havaintopäivämäärät lajeittain. Päivämäärän jälkeen havainnoijat.

Kaakkuri	4.5.	MH, TN	Meriharakka	3.5.	MKe, AV	Peukaloinen	16.4.	VM
Kuikka	4.5.	MH, TN	Töyhtöhyppä	25.3.	AP	Rautiainen	19.4.	AP
Härkälintu	6.5.	PP	Kapustarinta	18.4.	VM	Punarinta	17.4.	AP
Silkkiiukku	16.4.	AP	Tundrakurmitsa	18.5.	MKe	Satakieli	20.5.	VM
Mustakurkku-uikku	24.4.	PZ	Tylli	11.5.	TN	Sinirinta	11.5.	PP, HK
Merimetsä	26.3.	PZ	Pikkutylli	20.4.	AP	Leppälintu	10.5.	MP, HP
Kaulushaikara	22.4.	PP	Punakuiri	10.5.	HKi	Pensastasku	29.4.	PM
Laulujoutsen	n. 28.2.	P. Kilpeläinen	Pikkukuovi	22.4.	PM	Kivitasku	19.4.	AP
Pikkujoutsen	16.4.	VM	Isokuovi	14.4.	PZ	Mustarastas	15.3.	
Metsähänhi	14.4.	PZ	Mustaviklo	3.5.	MKe	Räkättirastas	13.3.	AP
Tundrahänhi	22.4.	TN, MH	Punajalkaviklo	22.4.	PM	Punakylkirastas	16.4.	AP
Anser sp	14.4.	AP	Valkoviklo	20.4.	PZ	Laulurastas	18.4.	MP, HP
Kanadanhanhi	10.4.		Metsäviklo	14.4.	PZ	Kulorastas	18.4.	PZ
Valkoposkihanhi	20.4.	PZ	Liro	3.5.	HKi	Pensassirkkalintu	25.5.	HKi
Sepelhanhi	13.5.	PM	Rantasipi	25.4.	VM	Viitasirkkalintu	27.5.	HK
Haapana	19.4.	AP	Karikukko	14.5.	TN	Ruokokertunen	18.5.	TN
Tavi	16.4.	AP	Lehtokurppa	16.4.	VM	Rytikertunen	10.6.	MH, TN
Sinisorsa	19.3.	PZ	Taivaanvuohi	16.4.	AP	Luhtakertunen	21.5.	PZ
Jouhisorsa	16.4.	VM	Jänkäkurppa	6.5.	MP, HP	Viitakertunen	21.5.	PZ
Heinätaivi	22.4.	PP	Lapinsirri	19.5.	PZ	Rastaskertunen	2.6.	
Lapasorsa	23.4.	PZ	Suosirri	15.5.	PH ym.	Kultarinta	19.5.	PZ
Punasotka	15.4.	VM	Jänkäsiirriäinen	13.5.	PH	Pajulintu	4.5.	MH, TN
Tukkasotka	15.4.	PZ	Suokukko	6.5.	JMa ym.	Tiltalti	20.4.	VM
Lapasotka	28.4.	VM	Merikihu	19.5.	MKe	Sirittäjä	10.5.	TN
Alli	3.5.	HKi	Kalalokki	12.4.	TN	Lapinuunilintu	11.7.	MP, HP
Mustalintu	19.4.	AP	Harmaalokki	20.3.		Idänuunilintu	21.5.	PZ
Pilkkasiipi	21.4.	EL	Selkälokki	14.4.	PZ	Mustapääkerttu	21.5.	HKi
Telkkä	26.3.	AP	Merilokki	5.4.	AP, KLi	Lehtokerttu	19.5.	PZ
Uivelo	17.4.	MH, TN	Naurulokki	11.4.	AP	Pensaskerttu	16.5.	TN
Tukkakoskelo	25.4.	PP	Pikkulokki	2.5.	HK	Hernekerttu	13.5.	JH
Isokoskelo	12.3.		Kalatiira	4.5.	MH, TN	Harmaasieppo	18.5.	TN
Kalasaäski	19.4.	MP, TN	Lapintiira	13.5.	PH	Kirjosieppo	6.5.	EL
Mehiläishaukka	10.5.	PM	Sepelkyhky	3.4.		Pikkusieppo	24.5.	HKi
Merikotka	14.3.	AP ym.	Käki	16.5.	JMa ym.	Peltosirku	2.5.	HK
Sinisuohaukka	15.4.	HKi	Sarvipöllö	26.3.	PP	Pohjansirku	24.4.	TN
Ruskosuohaukka	18.4.	TN	Suopöllö	23.4.	PP	Kultasirku	8.6.	PZ
Varpushaukka	13.3.	AP	Kehraaja	24.5.	MH, TN	Pajusirku	14.4.	AP
Kanahaukka	13.3.	AP	Tervapääsky	14.5.	R. Kortelainen	Lapinsirku	17.4.	AP
Hiiirihaukka	13.3.	AP	Käenpiika	29.4.	MP, HP	Pulmunen	10.3.	
Piekana	16.4.	PZ	Kiuru	25.3.	AP	Peippo	3.4.	VM
Maakotka	1.3.	HKi	Törmäpääsky	13.5.	PZ	Järpeippo	14.4.	AP
Tuulihaukka	24.3.	AP	Haarapääsky	20.4.		Vihervarpunen	14.4.	PZ
Ampuhaukka	3.4.		Räystäspääsky	6.5.	JMa ym.	Tiki	11.4.	
Nuolihaukka	25.4.	PM	Keltavästaräkki	6.5.	HKi	Hemppo	6.4.	
Muuttohaukka	19.4.	AP, PZ	Västaräkki	14.4.	AP	Punavarpunen	16.5.	PP
Kurki	23.3.		Niittykirvinen	14.4.	AP	Kottarainen	23.3.	VM
Ruisräätä	21.5.	HKi	Metsäkirvinen	21.4.		Kuhankeittäjä	20.5.	MKe
Luhtahuitti	21.5.	PZ	Lapinkirvinen	19.5.	PZ	Mustavans	12.3.	VM
Liejukana	20.5.	PZ	Pikkulepinkäinen	21.5.	PZ	Naakka	12.3.	VM
Nokikana	16.4.	AP	Lapinharakka	14.4.	AP			

Lapinkirvinen juhlapuvussaan. - Kari Koskela

9.4. harmaaselkiä oli Joe Linnunlahti-Karsikko-Kontiosuon jäteasemalla 280p, 10.4. 300p, 12.4. 400p ja 16.4. 530p (AP ym.). 18.4. harmaalokkeja oli jo yksistään Joe Kontiosuon jäteasemalla 400p (MH) ja 19.4. Joe Kuhasalon yöpymispaikalta voitiin laskea 1700p (PZ). 11.5. Joe Kontiosuon jäteasemalla oli 800 harmaalokkia (MH), mutta ne ovat olleet jo paikallista pesivää kantaa eivätkä näin ollen kuulu enää varsinaiseen muuttoon.

Naurulokkeja oli 16.4. Joe Karsikkossa 650p (AP ym.), 18.4. Joe Kontiosuon jäteasemalla 1000p (MH), 19.4. Joe Kuhasalossa 3200p (PZ), 1.5. Joe Linnunlahti 1100p (JMa), 11.5. 2000p (MH). **Pikkulokkeja** näkyi puolestaan seuraavasti: 16.5. Joe Linnunlahti 150p (KLi) ja 17.5. 400p (PZ). **Kalatiiraja** lenteli 15.5. Joe Linnunlahdella 220p, 16.5. 320p (KLi ym.) ja 17.5. 700p (sis. myös *Sterna sp.*; PZ). Lisäksi 17.5. Joe Höytiäisen kanavalla lenteli 200p kalatiiraa (KLi, PH).

Kyyhkyt

Sepelkyyhkyt miehittivät läänimme joukolla huhtikuun puolivälin jälkeen: 18.4. Pyh Mulo 350p (MH), 20.4. Pyh Mulo 400p (AP), 29.4. Vär Sääperi + ympäristö 1300p (HKi), 2.5. 1000p (HK ym.) ja 13.5. 400p (KLi ym.).

Varpuslinnut

Pulmuset ovat ensimmäinen airut kevästä vintupersoonille. Ensimmäi-

set viestintuojat havaitsi AP 27.3. Out Vuonoksessa, missä kahdeksan parven yhteenlasketuksi määräsi tuli 64 yksilöä. Muut pulmusparvet olivat 13.4. Out Sysmäjärvellä 60m yksilöä kahdessa parvessa (AV), 14.4. Vär Uusikylässä 200m (HKi), 16.4. Lie Kylälähdessä 40p (JMr) ja 23.4. Kon Aavarannassa 51 yksilöä (PM). Muista suuremmista parvista ei sitten raportitukaan. **Kiurut** eivät tänä keväänä suvainneet näyttäytyä tarkkailijoille suuremmissa joukoissa. Ainoa ilmoitettu kertymä oli 18.4. Pyh Mulossa 100p lintua.

Niittykirvisistä raportoitiiin niukasti, mutta yksi kiva kertymä sentään oli: 24.4. Toh Valkeasuo 250p (PZ). Toh Valkeasuolta oli myös suurin västäräkkien joukkokokous, mikä keräsi 24.4. 200p (PZ). Ainoa **keltävästäräkki** ilmoitus tuli Vär Sääperiltä, missä niitä oli 18.5. 30p (HKi).

Sinirunnoista mainittavimmat luvut olivat 16.5. Joe Linnunlahdella 6p (KLi) ja 17.5. Joe Höytiäisen kanavalla 10p (KLi, PH). **Kivitaskuista** raportoitiiin seuraavat määrät: 11.5. Joe Linnunlahti 7m (MH) ja 16.5. samassa paikkaa 15p (KLi). **Rastaitten** suvusta mainittavimmat olivat 19.4. Lip Ahonkylän 450p räkättiä (PZ), 22.4. Vär Niiralan 3000m *Turdus sp.*:tä (HKi) ja 8.5. Kit Päätteenlahden 1200p räkättiä (HK ym.).

Peippojen summat eivät missään vaiheessa hätyyttelleet edellisen kevään lukuja (kts SR 2/95) - 21.4. Vär keskustasta 4000p (summassa mukana vähän järripeippoja; HKi), 22.4. Vär Niirala +

kirkonkylä 1000m + 1000p (summissa mukana myös järripeipot; HKi), 30.4. Vär Sääperi 2500p (HK ym.) ja 7.5. Vär Sääperi ja lähiymp. 3000p (enimmäkseen peippoja; MH). **Hempoista** ilmoitettiin yksi potti 29.4., jolloin Joe Nolja-kassa oli 17p (PH, AJ). **Lapinsirkkuja** oli sitä vastoin aivan mukavasti liikkeellä: 20.4. Pyh Mulo 30p (AP), 25.4. Lip Ahonkylä 120p (AP ym.), 2.5. Vär Sääperi 100p (HK ym.), 7.5. Vär Sääperi 200p+m (AP, HK), 11.5. Vär Sääperi 120p (KLi, AV) ja 16.5. Joe Linnunlahti 35p (KLi). **Punavarpusista** on maininnan arvoisen 20.5. Kon Jakokosken 16p yksilön tihentymä (MP, HP).

Mustavariksista tuli niukasti havaintoja: 31.3. Vär Sääperi 9m (HKi), 5.4. Joe Kontiosuon jäteasema 8p/m (KLi) ja 5.5. Vär Sääperi 10p (HKi). Lopuksi vielä joitakin **kottaraisha-**vainnitoja: 17.4. Toh Saario 38p (HKi), 18.4. Joe Kontiosuon jäteasema 50p (MH) ja 18.4. Pyh Mulo 50p (MH). Melko vaatimattomia meidän kottaraisharvomme siis vielä ovat. Toivotavasti tilanne vielä joskus korjaantuu.

Vuoden 1994 katsauksen tekstissä oli virheellinen tieto ennätysaikaisesta (12.4.) pensastaskusta. Todellinen, taulukossa oikein ollut havaintopäivämäärä oli 12.5.

PETOLINNUKSET KEVÄÄLLÄ 1995

Petolintukeväänä vuosikerta 1995 jäi mieleen erinomaisena. Maaliskuu oli yhtä kotkien juhlaa, ja Buteoita meni tasaisesti useana päivänä 16.-22. huhtikuuta, parhaimpien päiväsummien kivutessa noin sataan yksilöön yhdestä havainnointipisteestä. Yhteishavainnointipäivänä, 22.4., miehitettyinä olivat kaikki maakunnan parhaat petopaikat, ja niinpä havaintoja tuli runsaasti mm. varpushaukoista. Varpushaukkojen runsaus olikin silmiinpistävä, sillä kevään yhteissumma kipusi noin 300:an lintuun, mikä on suunnilleen yhtä paljon määrätettyjen piekanoiden kanssa. Huhtikuun viimeisellä viikolla meno hyytyi lähes kaikilla lajeilla, mutta vapun jälkeen tuli vielä useita hyviä petopäiviä (taulukko 3).

Värsilässä harrastettiin aktiivisinta muutontarkkailua jo maaliskuun alusta lähtien, ja niinpä enin osa havainnoista on sieltä. Kotkista ja muuttohaukasta seuraavassa kaikki havainnot ja muista tavallisemmista päiväpetolinnuista vain paremmat muutot (mikäli pvm:n perässä ei ole havaintopaikkaa, on se sama kuin edellä).

Mehiläishaukka *Pernis apivorus* 19.5. Vär Sääperi 4 m/p (PZ).

Merikotka *Haliaëtus albicilla*

Maaliskuun puolella harrastettiin ahkeraa kotkastaijausta etenkin Vär Sääperillä. Heti kärkeen havaittiin kolme vanhaa vikaljamainosta yhden iltapäiväisen tunnin sisällä: 14.3. Vär Sääperi 3 ad NNE (AP, HK, PP, AV), 16.3. Joe Rantakylä 2m (M. Huttunen) ja Lip Käsämä ad m (J. Kosonen), 18.3. Vär Uusikylä ad NE (PH, AJ), 21.3. Out Sysmäjärvi ad N ja 22.3. Out Vuonos ad NE (AV), 27.3. Out Vuonos ad/subad ENE ja Joe Rantakylä ad NW (AP, PH) sekä Vär Sääperi 2 + 1 ad NE (HK, PP, PF), 31.3. Vär Sääperi 2 ad NNE (AP, PH, AV).

Aprillipilaa vai ei, pajunkissaisen huhtikuun eka merirosvo näyttäytyi heti kuun ensimmäisenä: 1.4. Pyh Niitylähti ad NE (PZ), 6.4. Joe Hanhentie 1 SSW (PZ), 12.4. Joe Hanhentie 1 NE (TN), 14.4. Kes Mäntyniemi 1^{kv} ENE

(PH, AJ, JR, AP) ja Vär Sääperi subad NW (PZ), 16.4. Kes Mäntyniemi 1^{kv} ja subad N (PH), Vär Sääperi 1^{2-4kv} N ja 1^{3-4kv} N (PZ) ja Joe Hanhentie 1 N (TN), 20.4. Vär Sääperi 1^{4kv} NNE (PZ) ja Kes Mäntyniemi juv/subad NNE (myöhemmin Kit Puhoksessa) (MH), 22.4. Out Sysmäjärvi subad NW (AV) ja Joe Rantakylä ad m (JMa) sekä huhtikuun viimeinen 29.4. Kit Kiteenlahti ad (VJ, PP).

Toukokuun puolella laattasiipi hengasi enää muutaman yksilön voimalla: 4.5. Vär Sääperi juv/subad (AP, TN ym.), 5.-6.5. Out Sysmäjärvi 1^{3kv} p sekä 10.5. subad N (AV). Kellonajat ja muutosuunnat paljastivat tänä keväänä havaitut haravasiivet poikkeuksetta eri yksilöiksi. Vain erästä kotkasta saatiin varmistettu havainto autolla seuraamalla myös toiselta paikalta. Melko matalalla muuttaneelta kotkalta meni vajaan 30:n kilometrin matkan reilut puoli tuntia. Kevään uljas yhteissumma on siis 34 lintua, joista 16 nähtiin maaliskuussa, 15 huhtikuussa ja kolme toukokuussa. Linnuista 16 oli varmasti vanhoja, loput ei niin vanhoja tai määrittämättä jääneitä.

Vanhempi havainto: 31.3.1994 Ilo Käenkoski ad m (U-Pekka Kinnunen).

Ruskosuohaukka

Circus aeruginosus

22.4. Kes Mäntyniemi 3m (MH, TN)

sekä Out Sysmäjärvi kolme paria p (AV) lisäksi 4.5. Vär Sääperi 4m + 2p (HK, TN ym.).

Sinisuohaukka *C. cyaneus*

16.4. 2m 3p (PZ), 19.4. Lip Ahonkylä 3p ja Vär Sääperi 4 p, 20.4. 10m + 2p, 22.4. 5m + 3 p/kiert + Circus sp 3m + 1 kiert (PZ) ja Kes Mäntyniemi 3m (MH, TN), 4.5. Vär Sääperi 6m + 3p + Circus sp 6m (HK, MH, TN ym.). Suohaukkakevät oli varsin mainio, mistä kertoo myös useat havainnot 'sirosuohaukoista'.

Kanahaukka *Accipiter gentilis*

20.4. Vär Sääperi 5m (PZ) ja 4.5. 5 m/kiert (TN, MH) olivat parhaimmat 'genttipäivät'.

Varpushaukka *A. nisus*

16.4. Vär Sääperi 11m (PZ), 20.4. 42m 3 p, 22.4. Joe Rantakylä 13m (JMa) ja Vär Sääperi mahtavat 30m + 20 p/kiert, eli yhteensä 50 lintua (PZ) sekä Kes Mäntyniemi 28m (MH, TN), 23.4. Vär Sääperi 15m (HK ym.), 24.4. 6m + 6 kiert (PZ), 2.5. 22m (HK, MH, HKi) ja vielä reippaana loppupiihinä 4.5. 33m (HK, MH, TN ym.).

Hiirihaukka *Buteo buteo*

Muutto alkoi hiljalleen jo maaliskuun ensimmäisellä puoliskolla: 13.3. Vär Sääperi 1m + 1p (AP, HK). Paremmat

Taulukko 3. Petolinnut keväällä 1995 Pohjois-Karjalassa

	1-15.3	15-31.3	1.4-	10.4-	15.4-	20.4-	25.4-	1.5-	5.5-	15.5-	Yhteensä
Hal alb	3	13	2	3	5	4	1	1	2	-	34
Aqu chr	5	2	-	-	-	3	2	1	-	-	13
kotka sp.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Fal per	-	-	-	-	1	2	2	2	4	2	13
Fper / rus	-	-	-	-	1	2	1	2	-	-	6
But but	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
But but	3	4	-	14	40	118	18	8	1	-	206
But lag	-	-	-	1	82	202	6	6	2	-	299
But sp.	-	-	-	-	20	91	-	11	4	-	126
Per api	-	-	-	-	-	-	-	-	2	13	15
Pan hal	-	-	-	-	1	12	-	19	7	3	42
Acc nis	1	1	1	1	30	200	-	60	-	-	294
Acc gen	2	10	1	1	3	20	-	3	7	-	47
Cir cya	-	-	-	-	18	35	3	23	9	2	90
Cir aer	-	-	-	-	4	10	-	7	6	6	33
Cir sp.	-	-	-	-	-	2	-	-	6	-	8
Fal tin	-	1	2	3	19	20	1	3	3	-	52
Fal col	-	-	2	2	9	12	12	3	3	-	43
Fal sub	-	-	-	-	-	-	-	1	2	4	7

muutot tulivat tutusti huhtikuun jälki-puoliskolla. 14.4. Vär Sääperi 7p (HKi), 16.4. 5m + 2p (PZ) sekä Joe Hanhentie 7m (TN), 18.4. Pyh Mulo 4m + 2p (PZ), 20.4. Vär Sääperi 9m + 5p (PZ), Kit Kiteenlahti 12m (AP) sekä Out Sysmäjärvi 6m (AV), 21.4. Joe Utra 5m (TN) ja Kon Jakokoski 7m (MP), 22.4. Joe Rantakylä 6m (JMa), Vär Sääperi 9m + 7p ja Kes Mäntyniemi 24m (MH,TN) sekä Out Sysmäjärvi 8m (AV), 24.4. Vär Sääperi 4m + 5p (PZ) ja 26.4. 6p (AP).

Piekana *B. lagopus*

16.4. Vär Sääperi 10m (PZ) ja Joe Hanhentie 15m (TN) sekä Out Sysmäjärvi 9m (AV), 18.4. Pyh Mulo 11m (PZ) ja Kon Jakokoski 5m (MP), 19.4. Out Sysmäjärvi 10m (AV), 20.4. Vär Sääperi 42m + 1p (PZ), Kit Kiteenlahti 17m (AP) sekä Out Sysmäjärvi 19m (AV), 22.4. Joe Rantakylä 7m (JMa), Vär Sääperi 26m + 6 kierteä (PZ), Kes Mäntyniemi 19m (MH,TN) sekä Out Sysmäjärvi 28m (AV), 23.4. Vär Sääperi 11m + 5p (HK ym.), 24.4. 5m (PZ), 26.4. 5p (AP), 2.5. 5m (HK,MH,HKi) ja 11.5. 1 'mattimyöhäinen' (HKi,KLi,AV)

Buteo sp.

16.4. Vär Sääperi 5m (PZ) ja Joe Hanhentie 9m (TN), 21.4. Joe Utra 6m (TN), 22.4. Vär Sääperi 6m/p (PZ), Joe Rantakylä 7m (JMa) sekä Kes Mäntyniemi 55m (TN,MH), 24.4. Vär Sääperi 4m (PZ), 4.5. 9m (monet) sekä 7.5. Pol Horsmanaho 4m (TN).

Maakotka *Aquila chrysaetos*

1.3. Vär Sääperi ad m (HKi), 10.-18.3. juv p Out kaatopaikka (Kalle Leivo), 12.3. Ilo Lehtovaara juv/subad m, 13.3. Vär Sääperi 1^{+3kv} ja 1^{+3kv} N (AP,HK), 19.3. Lie kk juv NW (Antti Hämäläinen), 27.3. Vär Sääperi 1 NE (HK,PP,PF), 20.4. Joe Rantakylä juv/subad (PH), 22.4. Vär Sääperi subad NE (PZ), 24.4. Out Sysmäjärvi 1^{3kv} N (PH,AJ,AV), 27.4. Kon Romppala 2 juv/subad NW (PM,R.Ronkainen) ja hännänhuippuna 3.5. Vär Uusikylä 1^{4kv} N (HKi,PH). Eli kevään muuttavien maakotkien saldo kipusi peräti 12 yksilöön!

Vanhempi havainto: 13.3.1994 Vär Sääperi 1^{5kv} m (PZ,HKi).

Kotka sp. *Aquila/Haliaeetus*

1.3. Vär Sääperi 1m (HKi) ja 6.3. 1m (PZ).

Vanhempi havainto: 6.3.1994 Vär Sääperi 1m (PZ).

Kalasaäski *Pandion haliaetus*

Lintujärvillä näkyi vapun tienoilla jälleen 'pandari' jos toinenkin. Tuota keväästä ilmatuulastusta pääsi tänä keväänä seuraamaan etenkin Kit Päätyeenlahdella - ja vieläpä uudesta lintutornista. 22.4. Kes Mäntyniemi 6m (MH,TN), 1.5. Kit Päätye 6p (HK ym.), 2.5. Vär Sääperi 1m + 2p (HK ym.), 4.5. Kit Päätye 5p ja Vär Sääperi 9m + 1p (MH,TN).

Tuulihaukka *Falco tinnunculus*

19.4. Kit Palo-Oja 3m (MH,TN), 20.4. Vär Sääperi 3m + 2p (PZ), 22.4. Kes Mäntyniemi 2p + 6m (MH,TN) ja vielä 24.4. Vär Sääperi 4p (PZ). Yksittäin ja pareittain tuulentallaajia nähtiin keskimääräistä hiukan enemmän. Erikoinen havainto lajin petomaisuudesta tehtiin 17.5. Lie Keträsuolla, missä myyränpurijana tunnettu 'tinnu' nappasi kapustarinnan eväkseen (JMr).

Ampuhaukka *F. columbarius*

Paras päivä 22.4., jolloin Joe Rantakylä 3m (JMa), Vär Sääperi 3p (PZ) sekä Kes Mäntyniemi 3m (TN,MH).

Muuttohaukka *F. peregrinus*

19.4. Vär Sääperi ad p/kiert (AP,PZ ym.) ja 20.4. 1^{2kv} NE (PZ) sekä 22.4. ad p (PZ), 28.4. Lip Ahonkylä ad p (VJ), 29.4. Vär Sääperi ad p/kiert (HKi), 1.-2.5. Vär Sääperi ad p (PH,HK ym.), 4.5. ad p (MH,TN), 6.5. ad p (PZ) ja Out Sysmäjärvi 1 p, 7.5. Kit Päätye ad p (PH ym.), 9.5. Vär Sääperi ad p (PH), 10.5. Vär Niirala ad p (PH,HPö), 11.5. Joe Linnunlahti 1 NW (JMa) ja Vär Sääperi ad p (KLi,HK,AV). Värttilässä pörräsi vapun tienoilla harva se päivä paikallinen muuttohaukka, joten mahdollisten eri yksilöiden erottaminen on vaikeaa. Kuitenkin kevään summa pyöri selvästi toisella kymmenellä.

Iso falco *F. peregrinus/rusticolus*

15.4. Vär Sääperi 1 N (HKi), 22.4. Kes Mäntyniemi 1 E ja 1 SE (MH,TN), 29.4. Vär Patsola 1 N (HKi), 1.5. Joe Höylas 1 NW (AL) ja 2.5. Vär Savikko 1 N (HKi),

ISOT LINNUT JA ARKTIKA KEVÄÄLLÄ 1995

Kurki *Grus grus*

Kevään aikana nähtiin yhteensä 820 kurkea aikavälillä 23.3.-9.6., mikä on jotakuinkin normaalin niukka summa. Muuton avauksena havaittiin ennätysaikainen kurki 23.3. Kes Ristilahdessa 1p. Seuraavaksi kurkia havaittiin vasta 14.4. kolmella taholla: Vär Uusikylä 2 N (HKi,PZ), Kes Mäntyniemi 2 S (AP,PH,AJ,JR) sekä Joe Nollakka 1 SE (PZ). Lieksaan kurjet ehätivät 20.4. Riikolan pelloille yksinäisen linnun voimin ja jo 24.4. laskettiin Keträsuolla suurin kerääntymä 40p (JMr). Paras muuttopäivä näyttää kerrankin sattuneen yhteismuuton-havainnointipäiväksi (mikä sanahirviö!). Tuolloin 22.4. Kes Mäntyniemi 132/22a kurjellaan oli ylitse muiden (TN,MH). Vär Sääperillä muutti vain 32 ripakintua (HKi,PZ). Muuten parhaat määrät nähtiin totutusti Värttilässä. Parhaat päiväsummat Sääperillä: 24.4. 63m+20p, 2.5. 60/14a m, 4.5. 54/10a m 30p sekä 13.5. 47m+24p (PZ, TN,MH,AP,HK,HKi). Muualla suurimmat ilmoitetut päiväsummat jäivät alle 20:n. Toukokuun puolivälin jälkeen tehtiin vielä jokunen satunnainen muuttohavainto ja vihoviimeiset kiertelijät ilmoitettiin 9.6. Vär Sääperillä, jossa pyöri vielä a14 kurkea (PZ).

Hanhet

Metsähänhi *Anser fabalis*

Ensimmäinen uskalikko kävi tarkastamassa Karjalan vielä lumiset maisemat 14.4. Vär Sääperillä (PZ), jolloin suuntana oli jo etelä. Tämän jälkeen metsähänhia valui päivittäin erittäin pieniä määriä. 22.4. päästiin ensi kerran yli sadan: Vär Sääperi + ymp. 12 N+76p (PZ,HKi), Out Sysmäjärvi 44p ja Sätös 21p (AV), Joe Rantakylä 13m (JMa) sekä joitakin pieniä parvia ympäri maakuntaa. Huhtikuun loppu ja toukokuun alku oli hissuttelun aikaa. Muutamia kymmeniä muuttavia/päivä ja paikallisia jengejä siellä täällä. Värttilän ulkopuolelta mainittiin

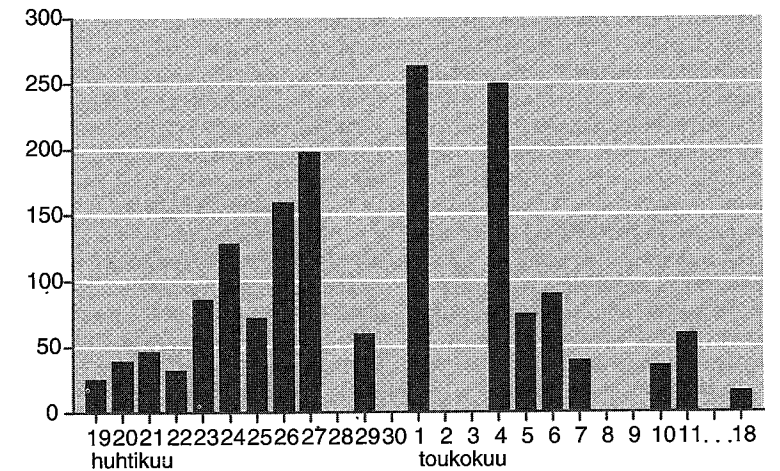
takoon mm 26.4. Out Sysmäjärvi 96p (PH), 27.4. Toh Valkeasuo 78p (PH,MH), 29.4. Pol Rauanjokisuus 43p (HK,PH,AJ), 3.5. Toh Kankaankylä 69p (PH) sekä Lieksan parhaat kertymät 3.5. Reposu 50p (EL) ja 4.5. Keträsu 50p (JMr). Kuvassa 1 on esitetty paikallismäärien kehitys Värttilässä. 6.5. alkoi muuttorintamalla tapahtua. Tuolloin Vär Sääperillä laskettiin 721 muuttavaa hanhea / 20 parvea (A fab 334, Ans sp 141, A / B 246) (HK,HKi,PZ,MK). Tämä olikin kevään toiseksi paras Anser-päivä. Parempaan päästiin vain koillistuulisenä, lumikuuroisena päivänä 11.5., jolloin Sääperillä laskettiin (KLi,AV) yhteensä 1155 muuttavaa hanhea 42 parvessa (A fab 380, Ans sp 775) ja Toh Peijonniemenlahdella vielä illansuussa 42/3a Ans sp:tä. Siihen ne Anserit sitten suunnilleen loppuivatkin. Viimeinen metsähänhiparvi muutti valkoposkimuuton yhteydessä 23.5. Joe Linnunlahdella, jossa ajankohtaan nähden varsin suuri a100m parvi yllätti havainnoijan (PH).

Tundranhanhi *A. albifrons*

Tuiki tavallinen esiintyminen ilman parempia muuttoa. Muuton alkuna 22.4. Kit Kiteenlahti 1p (TN,MH). Seuraavana päivänä (23.4.) Vär Uusikylässä 7 ad m ja Kit Puhoksessa 6p (PH). Ykköspaikkoina kunnostautuivat Värttilä ja Toh Valkeasuo kuten niin monesti ennenkin. Värttilässä huhtikuun lopussa päivittäin 1-8p (26.4. 8p) ja toukokuun puolella enimmillään 1.5. 10p (HKi) ja 11.5. 9/3a m (KLi,AV). Muuten toukokuussa lähes päivittäin 19.5. saakka 1-4p. Vielä kesäkuun puolella jostain ilmestyi 1^{2kv} yksilö, joka viihtyi Sääperin rantaniityllä ainakin 5.-6.6. (PH,AP,HK,PZ). Toh Valkeasuolla puolestaan viihtyi tundranhanhia paikallisena seuraavasti: 24.4. 7, 26.4. 6, 27.4. 12 sekä 1.-2.5. 14 (MH,PH,HK,ML,AP,HPö,AV). Jo mainittujen havaintojen lisäksi laji nähtiin Toh Peijonniemenlahdella 24.-26.4. 1^{2kv} p (PZ,AP,AV) ja 1.5. 2^{2kv} p (HK,PH,ML,HPö) sekä Kit Kiteenlahdella 8.-11.5. 1^{2kv} p (HK,PP,AV). Eli varsin perinteisiltä paikoilta kevään tundranhanhet löytyivät.

Sepelhanhi *Branta bernicla*

Havaintoja tehtiin sen verran niukasti, että lienee perusteltua luetella ne

Kuva 1. Metsähänhi populaation kehitys Värttilässä keväällä 1995.

kaikki: 13.5. Joe Ukonlahti 70 NE (PM), 23.5. Joe Utra 60m (TN) ja Vär Sääperi 12m (PZ). 28.5. selvästi parhaana päivänä Rää Vuoniemi 1200/3a m klo 05.30-07.20 (PH). Samana aamuna myös HKi kuuli Kit Juurikalla 'muuttoseplujen' ääntä klo 01.30 ja näki vielä Vär Sääperillä klo 05.35 a600m. Kaikki loput havainnot kesäkuun puolelta osoituksena lajin myöhäisestä muutosta. 'Sepluja' kannattaisikin stajilla kesäkuun alussa aamuyöllä ja aamulla ani varhain. 2.6. Toh Peijonniemenlahdella muutti aamuyöllä a270 parvi, joka meinas laskeutua kuultuaan yhden paikallisen linnun kiihkeää porinaa (AP,EV). PH näki 2.6. Kit Juurikalla kuuden aikaan aamulla 500+300m ja 3.6. myös aamulla a40m. 5.6. viivytti Kit Ätäsköllä vielä 1p (MH) ja 6.-n.12.6. Kit Päätyellä samoin 1p (MH,AP,HK,PZ). Viimeiset varsin

myöhään 18.6. Lie Tolkeenvaara 2 N (PH).

Valkoposkihanhi *B. leucopsis*

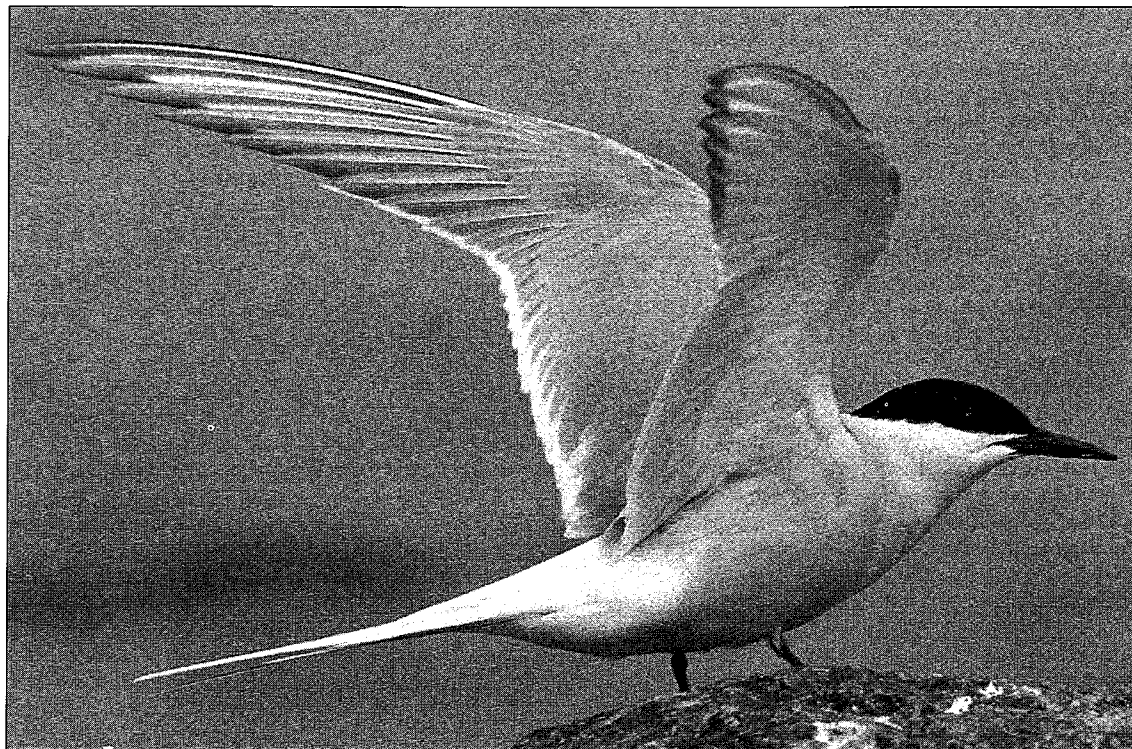
Vaativattomana muuton avauksena valkoposki havaittiin kahdesti huhtikuun puolella: 20.4. Vär Uusikylä 1 NNE (PZ) ja 27.4. Toh Valkeasuo 1p (PH,MH). Toukokuun puolivälin jälkeen nähtiin yksittäisiä pikkuparvia ja ensimmäinen pieni muuttoryntäys tapahtui 19.5., jolloin PH laski Vär Sääperillä klo 14.00-16.00 1707 muuttavaa valkoposkea. Sitten parin päivän hiljaiselon jälkeen rysähti. Massapäivä koitti 23.5., jolloin etelässä vallinnut sumu ja tiuku sade ohjasi muuttovirran kulkemaan selvästi normaalia läntisempää reittiä. Muuton kulusta Pohjois-Karjalan ulkopuolella kerrotaan mm. kirjassa 'Arktika - muuttolintujen valtaväylillä' (Kontio-

Taulukko 4. Valkoposkihanhi määrät parhailla paikoilla massamuuttopäivänä 23.5.

paikka	klo	lkm	havainnoija
Vär Sääperi	09.20-17.45	18609/49a n. NE	PZ, HK, PP
Ilo Patvinsuo - Joe	14.40-15.40	1800 N-NE	PH autosta
Joe Linnunlahti	15.50-16.30	9700m	PH
Kes Rasti	10.00-11.00	500m	P. Martiskainen
Kes Rasti	16.15-21.30	6555m (+ A/B 487m)	MH
Joe Utra	14.45-16.45	5390m	TN
Lie Kaupunginniemi	aamupäivä	500m	MT
Lie Kaupunginniemi	14.00-16.00	4660/13a m	MT
Lie Lämpela	15.30-16.00	3200/5a m	JH
Lie Lämpela	16.00-17.40	1745/13a m	JH
Lie Kinahmo	17.30-18.35	2510/14a m	MT
Joe Nuottaniemi	15.00-15.40	1000/6a m	Jan Hemming

Lapintira on siirretty ARK-katsauksesta arktikaan! - Timo Karkkainen

Kevään viimeisen allin laulua kuunneltiin 7.6. Lie Petroniemessä (EL).

Mustalintu *Melanitta nigra*

Lähes ennätysaikainen koiras oli ehättänyt 19.4. Lip Arvinsalmen lossisulaan (PZ,AP). Seuraavat olivatkin sitten jo normaaliaikataulussa: 4.5. Joe Linnunlahti 3p (TN,MH). Paikallisia Linnunlahdella jatkossa seuraavasti: 5.5.25, 6.5.50, 7.5.200 ja 16.5.500 (MH, HK,PP,KLi,PZ). Muualla paikallisia havaittiin muutamasta muutamaa kymmeneen lintuun. Parhaat muutot: Joe Linnunlahti 16.5. 662 NE, 17.5. 3300m ja 23.5. 500m (PH,JMa ym.) sekä Kes Rasti 21.5. 307m (PH). Viimeiset 4 mustalintua sautuivat HK:n ja PP:n linsseihin 28.5. Kes Rastissa.

Pilkkasiipi *M. fusca*

Lie Lieksanjokisuulla 21.4.-2.5. levähäneet 2 koirasta (EL,AK,JMr) parasivat päivällä saapumisennätystä (Palviainen 1996). Joe Linnunlahti oli myös pilkkasiipien ykkösmesta: 13.5. 8 kiert, 15.5. 13 kiert, 16.5. 27N+11p ja 24.5. 19m (PH,KLi,AJ,TN,MH,PZ). Muualla seuraavasti: 18.5. Joe Höylas

5m (TN), 21.5. Joe Marjala 7m (TN) ja Kes Rasti 8m (PH) sekä viimeiset 28.5. Rää Vuoniemi 17m (PH).

Lapasotka *Aythya marila*

Kaikki havainnot: 28.4. Kit Päätteenlahti 1p (VM), 13.-15.5. Toh Peijonniemenlahti ♂+♀p, Joe Linnunlahti 16.5. a40 NE, 17.5. 2♂+♀p, 18.5. 8♂+5♀m, 18.5. myös Vär Sääperi 3p sekä Joe Höylas 2p. Viimeiset Kes Rastissa 21.5. 4 kiert ja 28.5. 4♂+3♀p (PH,PZ ym.).

Kahlaajat

Melko vaisun kahlaajakevään positiivisia yllättäjiä olivat mustaviklo ja punakuiri, jotka esiintyivät runsaana toukokuun puolivälissä olleen kylmänpurkauksen johdosta. Sen sijaan pikku-, kuovi- ja pulmussirri, sekä vesipääsky jäivät kokonaan havaitsematta.

Meriharakka *Haematopus ostralegus*
Melko hyvä esiintyminen. Ensimmäiset totuttuun tapaan toukokuun alussa. 3.5. Out Sysmäjärvi Jakarannie-

mi 3p (MKe,AV), 5.5. Kit Hyypii 6p (MH,PH) ja Joe Linnunlahti 30p (MH). Linnunlahdella lisäksi seuraavasti: 6.5. 15p, 16.5. 1, 17.5. n. 100/1a m/p sekä 18.5. 1 kiert (HK,KLi,JMa,AP,PZ). Vär Sääperillä pari havaintoa: 13.5. 1 (HK, KLi,PZ) ja 18.-21.5. 1p (PH,HKi,PZ). Lie Lieksanjokisuussa lepäili 17.5. 13p (AK). Joe Höylasin ainoa 18.5. 1m (TN). Kevään viimeiset 'hemarit' muutti Kes Rastissa 21.5. a18m. Kokonaissumma kelvollinen n. 190 yksilöä.

Tylli *Charadrius hiaticula*

Ensimmäinen 11.5. Joe Linnunlahden raviradalla 1p (TN,MH). Linnunlahdella myös 16.5. 1p (KLi). 18.5. Vär Sääperi 3p (HKi). Out Vuonoksessa kolmesti: 20.5. 1p, 23.5. 3p (MKe) sekä n.15.6. 1 (MH). Kevään vsuurin parvi 5p piiperteli Joe Ukonlahdella n. 15.6. (MH). Kevään saldo 15 yksilöä on heikko esitys.

Tundrakurmitsa *Pluvialis squatarola*

Normaalin niukasti havaintoja: 18.-22.5. Out Alavi 1p ja 23.5. 8p, jossa ilmeisesti mukana myös edellinen (MKe). 23.5. Out Vuonos 1p (MKe).

21.5. Kes Rasti 1m (PH). Kesäkuussa vielä kahdesti: Kon Pitkäranta 5p, jotka lähtivät NE (PH) sekä 8.6. Joe Höylas 1p (PZ). Kevään summa niukat 16 lintua.

Karikukko *Arenaria interpres*

Ainoa 14.5. paikallisena Joe Utrassa (TN).

Punakuiri *Limosa lapponica*

Havaintoja ihan mukavasti n. 650 yksilöstä. 10.5. Vär Uusikylä 26 NE (HKi,HK,PH,AJ), 12.5. Kit Juurikka 157/4a NE (PH), Out Sysmäjärvi 102p + 60p (AV), 13.5. Lip Särkijärvi 3p, Out Sysmäjärvi 80p+6m, Out Vuonos 120/3a m (AV), Joe Linnunlahti 50p+8m (PH,AV) sekä Vär Sääperi 1p (HKi). 14.5. Kon Pitkäranta 14m (PH) ja Joe Utra 3♂p (TN). Viimeiset 16.5. Lie Kevätlahti 50m (MR) sekä Joe Linnunlahti 11p (PZ). Kaikki siis viikon sisällä 10.-16.5.!

Punajalkaviklo *Tringa totanus*

Tavanomainen määrä vakiopaikoilla. Ensimmäinen 22.4. Vär Sääperillä ä (PM) ja toinen 23.4. Lip Ahonkylä 1p (PZ). Värsilässä lisäksi seuraavasti: Uusikylä (kunnantalon pello) 24.4., 4.5. ja 13.5. sekä Sääperi 3.5., 5.5. ja 11.5. - kaikki yksittäisiä (HKi,MH,KLi,TN, PP,PZ). Viimeiset 16.5. Joe Linnunlahti 3/2a m (KLi,PZ) sekä 17.5. Joe Höylas 1p (KLi,PH). Yhteensä 12 lintua tuli havaituksi.

Mustaviklo *T. erythropus*

Hurjan mustaviklokevään avauksena nähtiin 3.5. Lip Ahonkylän pelloilla (MKe) ja heti perään 4.5. Rää Jouhtenuksella 1p (TN,MH), sekä Vär Sääperillä 1p (AP,M.Loippo,PZ ym.). Vär Sääperillä laskettiin kohta tuon jälkeen ennätyskertymä: 6.5. yht.220p, 7.5. 60p, 11.5. 50p, 13.5. 300p (Sääperi 280, Uudenkylän lampi 20) ja 15.5. vielä 200-300p (HKi,HK,KLi,AP,PZ). Masapäivänä 13.5. myös Toh Peijonniemenlahdella oleili 120p (KLi,HK, PZ). Muualla suuria kertymä ei havaittu. Suurimmat ilmoitetut 9.5. Lip Ahonkylä 40p (AV) ja 12.5. Out Sysmäjärvi 50p (AV). Ilmeisesti masat painelivat nopeasti läpi ja parhaaseen aikaan retkeily keskittyi Värsilään. Näiden lisäksi ilmoitettiin vain muutamia yksilöitä. Mm. Lieksan ainoa 17.5. Putaansalmella 1 (JMr). Vi-

meinen vitkutteli vielä n. 15.6. Kon Pitkärannassa (MH). Yhteensä arvioin mustaviklojen määräksi 700-900 eri lintua riippuen päällekkäisyyksien määrästä Värsilän massoissa.

Lapinsirri *Calidris temminckii*

Hyvin niukasti. Yhteensä vain 15 ilmoitettua yksilöä, jotka seuraavaksi lueltakoon: 19.5. Vär Sääperi 8p (PH) sekä 3m (PZ), 23.5. Out Vuonos 3p (MKe) ja viimeinen 25.5. Joe Ukonlahti 1p (TN,MH).

Suosirri *C. alpina*

Edelliskevään vkeskinkertainen esitys n. 650 suosirriä tuntuu massiiviselta kevään -95 havaintoihin nähden. Vain neljä havaintoa 16 yksilöstä. 15.5. Joe Linnunlahti 7 kiert (PH,AJ,JMa), 16.5. Joe Linnunlahti 2 NW (PZ), 20.5. Out Vuonos 4p (MKe) sekä 23.5. Joe Utra 3m (TN).

Jänkäsirriäinen *Limicola falcinellus*

Huomattavan aikainen havainto: 13.5. Joe Linnunlahti a12m (PH) jäi kevään ainokaiseksi havainnoksi. Pohjois-Karjalan saapumisennätys parani peräti 8 päivällä (aiempi ennätys 21.5.). Suomesta tiedetään alle kymmenen aikaisempaa havaintoa (Pöyhönen 1995).

Kihut käsitellään jo totuttuun tapaan arktikakatsauksessa, mutta merilokki ja lapintira esiintyvät tässä yhteydessä ensimmäistä kertaa. Nämä kaksi lajia ovat ikäviä väliinpuotoajia, jotka eivät nykyisen havaintojenkeruujärjestelmän mukaan kuulu oikein minnekään ARK:n tiputettua ne listoitetaan. Ne käsitellään arktikassa ainakin toistaiseksi.

Merikihu *Stercorarius parasiticus*

Merikihuja nähtiin ainoastaan neljästi yhteensä viisi yksilöä. Syynä lienee ehkä tavallista huonomman kevään lisäksi maakunnan aktiivisten arktikastajareiden siirtyminen vautuaammille stajausmaille - Venäjälle ja Viroon. Kaikki havainnot: 19.5. Out Sysmäjärvi 1 ad va E (MKe), 21.5. Kes Rasti 1 ad tu m (PH), 22.5. Kes Rasti 1m sekä 23.5. Vär Uusikylä 1 ad va + 1 ad tu N (PZ).

Merilokki *Larus marinus*

Ainakin 16 eri yksilöä ilmoitettiin ajal-

ta 5.4.-18.5. Enemmänkin merinuksia lienee nähty, mutta kaikki eivät varmaan ole muistaneet tai tienneet miten ilmoittaa merilokkihavainnot. Ensimmäinen merilokki havaittiin 5.4., jolloin Joe Repokalliolla muutti 1 ad NE harmaalokin kanssa (AP,KLi). Sittemmin Repokalliolla vielä kahdesti: 6.4. 1 ad p ja 14.5. 1^{2kv}p. Muut Joensuuun havainnot: Linnunlahdella 11.4. 1 ad ja 1^{4kv}p (PZ) sekä 18.5. 1^{4kv}p (PZ), Pielisjoella Karsikossa 10.-11.4. 1 ad p (AP) sekä 12.4. 1 ad m (PZ) ja vielä 13.5. Ukonlahdella 2 ad Enossa alkukevällä kahdesti: 7.4. Rahkeenniemi 1 ad p (PH,AJ) ja 12.4. Uimaharju 1 ad p (PH,JR,PM). Kit Kiteenjärvellä 16. ja 20.4. 1 ad p (AP,PH,HPö). Vär Sääperillä pari toukokuusta havaintoa: 11.5. 1^{2kv}p sekä 13.5. 1 ad p (PH,HK,KLi). Vielä kun lisätään Tohmajärven ainokainen 4.5. Tammalahdella 1^{4kv}p (HK, MH,TN) on kevään merilokit käsitelty. Lisäksi Juu Pielisellä havaittiin helmikuun lopussa tummaselkäinen lokki, joka lienee ollut merisellinen.

Vuodelta 1994 tuli melko vähän havaintoja osittain ilmoitusteknillisistä syistä: 31.3. Pyh Mulo 1 ad NNW (AP), 19.4. Joe Karsikko 1 ad p (AP) ja Vär Sääperi 1p (HKi), 20.4. Joe Hasaniemi 1 ad + 1^{2kv}p (HKi), 21.4. Kit Kiteenjärvi 1 subad p (AP) sekä 27.4. Vär Sääperi 1m (AP,AV).

Lapintira *Sterna paradisaea*

Lapintiroja ilmoitettiin niukkaakin niukemmin. Tähän pätevät merikihun ja merilokin kohdalla olevat jorinat stajareiden vähenemisistä ja ilmoitusongelmista. Muuttoaikaan ainoa havainto 13.5. Joe Linnunlahdella 1p (PH).

VAELLUSLINNUT KEVÄÄLLÄ 1995

Hiiripöllö *Surnia ulula*

Kevään ainokainen viihtyi ainakin 1.-14.4. Vär Sääperillä (HKi,AP,KLi ym.).

Lapinpöllö *Strix nebulosa*

Värsilän myyrärikkailla alueilla viihtyi 'lappalaisia' pitkälle huhtikuun puolelle: Savikossa läpi talven ja kevään 1-3 yks., joista viimeinen 12.4.,

Kevätmuuton seuranta Joensuun Rantakylän pallilla. - Mauri Leivo

21.3. Patsola 1 p, 5.4. Selkäkylä 1 p, sekä 20.4. Hernevaara 1p (HKi, AP ym.). Lisäksi 31.3. Kon Jakokoski Å1 (MP).

Harmaapäätikka *Picus canus*

Talvinen lintulautavieras (♀) paikalla 25.3. Vär Patsolassa (HKi, T. Niiranen).

Pähkinähakki

Nucifraga caryocatactes

Yksi talvehtinut yksilö nähtiin vielä 21.3. Joe Ketunpesillä (AP, K. Koskela)

Pähkinänakkeli *Sitta europaea*

Talvehtinut yksilö ainakin 30.3. asti Kon Romppalassa (AP, PM, HK)

Tilhi *Bombycilla garrulus*

Keskimääräistä heikompi kevätseini-tyminen painottui huhti-toukokuun vaihteeseen: 24.4. Kon Jakokoski 12m ja 10.5. 6m (MP), 13.5. Vär Sääperi 15/2a m (KLi, PZ, HK).

Nokkavarpuksen

Coccothraustes coccothraustes

Talvi-20.3. Toh Uusi-Värtsilä 2 yks. ruokinnalla (HKi), 13.5. Vär Sääperi

1m (KLi, PZ, HK), 1. ja 18.5. Vär Patsola 1 yks. ruokinnalla (HKi).

Vanhempi havainto: noin 1.3.-19.4. 1994 Ilo Haapovaara lintulautavieraana parhaimmillaan 9 yks. (16.3.) ja viimeinen ♂ (19.4.) (PP, T&E, Poikonen).

Urpiainen *Carduelis flammea*

Melko vaisu kevätmuutto kulminoitui huhtikuun puolivälissä, mistä esi-merkkinä suurimmat määrät: 13.4. Pyh Mulon tekomaakukkula 200 NW (PZ), 14.4. Kes Mäntyniemi 250m ja 15.4. Joe Karsikko a300 kiert. (AP). Paras määrä nähtiin kuitenkin 7.5. Pol Kuorevaarassa 500 yks. (JMa, H. Koskinen).

Tundraurpiainen *C. hornemanni*

Pieniä määriä esiintyi urpiaisten seas- sa. Kaikki havainnot: 25.3. Toh Tervavaara 1p (+20 Cmea) (HKi), 22.4. Joe Nolja, Wallenkatu 2p (PZ), 29.4. Joe Nolja, Kuuselantie 2p (HK, PH, AJ), 16.5. Joe Linnunlahti ♂+♀p (KLi). Lie Rauhalassa rengastettiin huhtikuussa 2 tundraurpiaista ja 58 urpiaista, sekä toukokuussa 13 urpiaista (EL).

Iso-pikkukäpylintu

Loxia pytyopsittacus/curvirostra

Esiintyminen normaalin nuukkaa. Parhaat päältä: 25.4. Kon Jakokoski 27 kiert. (MP), 8.6. Joe Höytiäisen kana- va 20 W (PZ).

Kirjallisuus

KONTIOPORPI, J., PIETILÄINEN, O-P., PÖLLÄNEN M. JA VEIJALAINEN, E. 1996: Arktika - muuttolintujen valtaväylillä. - WSOY, Porvoo.

PALVIAINEN, P. 1996: Aikaisimmat saapujat ja myöhäisimmät viivytte- lijät Pohjois-Karjalassa. - Pohjois-Karjalan linnut. PKLTY r.y.:n 25-vuotisjuhlaulkaisu. Siipirikko 23(2): 99-106.

PÖYHÖNEN, M. 1995: Muuttolintujen matkassa. - Otava, Helsinki.

ZETTERBERG, P. 1996: Ikimüistoinen valkopesikihanhien massamuut- topäivä 23.5.1995 Värtsilässä. - Pohjois-Karjalan linnut. PKLTY r.y.:n 25-vuotisjuhlaulkaisu. Siipi- rikko 23(2): 147-149.

Pöllöjen pesintä Pohjois-Karjalassa 1995

Hannu Lehtoranta

Suunnilleen entisin voimin ja tehokkuuksin osallistuttiin vuoden 1995 pöllöjen pesinnän seuraamiseen. Havainnoijien nimiä lomakkeilta kertyi nelisenkymmentä. Havaintonsa yhteiseen kekoon (k)antaneille suuret kiitokset. Seuraavassa luettelossa lomakkeiden palauttamisesta vastuun kantaneet on merkitty tähdellä:

*Günther Olli, *Halonen Markku, Hyttinen Tomi, *JUUAN LINTU-HARRASTAJAT (Halonen Jari, Kirjavainen Harri, Lehtoranta Hannu, Lehtoranta Jouni, Lehtoranta Jukka, Ovaskainen Juha), Karjalainen Arto, *KITEELÄISET (Järvinen Paavo, Parkkonen Alpo), *Kontkanen Harri, *Korhonen Veikko, *Koskela Kimmo, *Koskinen Harri, *Kämäräinen Harri, *Latja Ari, *LIEKSALAISET (Lappi Esko, Mauranen Juhani, Riikonen Matti), Leppänen Janne, *Miettinen Juha, *Martiskainen Kimmo, *Nevalainen Toni, Nivanaho Rauno, *Parviainen Ari, *Piironen Matti, Pitkänen

Pekka, *Pusa Veli, Rouhiainen Kauko, *Suomalainen Juha, *Tanskanen Ari, Virmajoki Olli, *Zetterberg Pentti. Lisäksi lomakkeilla esiintyivät nimet Huuskonen Hannu, Paatelainen Heli, Palviainen Petri, Räsänen Jouni ja Vänskä Antti.

Tutkimustehosta

Pientä hiipumista tapahtui pöllöjen pesäpaikkojen tarkastamisessa verrattuna muutama vuoteen. Syynä olivat muutamien aktiiviharrastajien henkilökohtaiset kiireet yhdistettynä melko heikkoon myyrävuoteen. Paikoin heikko myyrävuosi aiheutti aktiivisuuden laskua pönttöjen ja pesäpaikkojen tarkastuksissa.

Pöllönpönttöjä ilmoitettiin tarkastetuksi 1013 (v.-94 1057). Parhaimmillaan pönttöjä on tarkastettu v.-93 1239 kpl. Myös luonnonkolojen tarkastuksessa tapahtui selvää vähennystä. Isoja luonnonkoloja tarkastettiin vain 84

(v.-94 144). Varpuspöllölle sopivia tikankoloja vilkaistiin 435 (v.-94 490). Telkänpönttöjä katseltiin pöllömieles- sä vain muutamia kymmeniä.

Pöllöjen soidinkuuntelua toteutettiin 550 kuuntelukilometrillä, joilla kuunneltiin noin 275 kertaa (v.-94 474/187). Määrä on vain alle puolet parhaiden tutkimusvuosien kuunte- luista.

Tutkimustehokkuuden jakaantuminen eri kuntiin selviää taulukosta 1.

Ravintotilanne ja pesinnät

Pöllöjen ja haukkojen pesinnöistä voidaan päätellä, että läänimme myyrä- alueet sijaittivat Polvijärvellä, Kontio- lahdella ja Liperissä. Myös Juuassa myyräkantojen huipun rippeet innos- tivat joitain lajeja pesintöihin. Hei- koimmat alueet olivat läänin itäosissa Lieksassa ja Ilomantsissa. Heikko oli myös eteläisten kuntien Kiteen ja Kesälahden alueilla.

Taulukko 1. Pohjois-Karjalassa vuonna 1995 tarkastettujen pönttöjen + luonnonkolojen määrät kunnittain sekä pöllönkuunteluretket.

	viirupöllö	lehtopöllö	helmipöllö	varpuspöllö	hiirpöllö	yhteensä	kuunteluretket
Eno	17+0	-	10+0	-	3	30+0	retkikilometrit 550
Ilomantsi	12+0	-	11+2	-	4	37+2	kuuntelukerrat 275
Joensuu	3+0	14+0	8+0	5+0	-	32+0	
Juuka	27+4	3+0	69+5	3+20	5	107+29	
Kesälahti	25+10	12+5	20+20	0+400	-	57+435	
Kiittelysvaara	29+1	8+0	31+0	1+0	5	74+1	
Kitee	8+0	20+0	50+0	-	-	78+0	
Kontiolahti	39+2	20+0	34+13	6+10	33	132+25	
Lieksa	8+0	4+0	21+0	10+0	-	43+0	
Liperi	16+4	24+0	27+0	13+0	21	101+4	
Nurmes	4+0	-	20+0	-	-	24+0	
Outokumpu	6+1	1+0	2+0	-	3	12+1	
Polvijärvi	4+0	-	20+0	-	-	24+0	
Pyhäselkä	30+0	58+0	16+0	1+0	6	111+0	
Rääkkylä	18+1	21+1	-	-	-	39+2	
Tohmajärvi	3+0	-	-	-	-	3+0	
Tuupovaara	7+0	-	1+0	-	-	8+0	
Valtimo	16+10	2+0	46+5	15+5	16	95+20	
Värtsilä	-	-	-	-	-	-	
yhteensä	272+33	189+6	380+45	54+435	118	1013+519	

Edellisvuoteen verrattuna pesinnät alkoivat pönttöpölyillä hivenen aikaisemmin eikä usein havaittua toukokuun alun viivytelijöiden aloitusta paljon tapahtunut.

Yhteensä havainnoijat ilmoittivat 274 pöllöreviiriä, joilta pesintä oli varmistettu 162 tapauksessa (v.-94 303/195).

Lajikohtainen katsaus pölyiden pesintään v. 1995 (suluissa v.-94 lukemat)

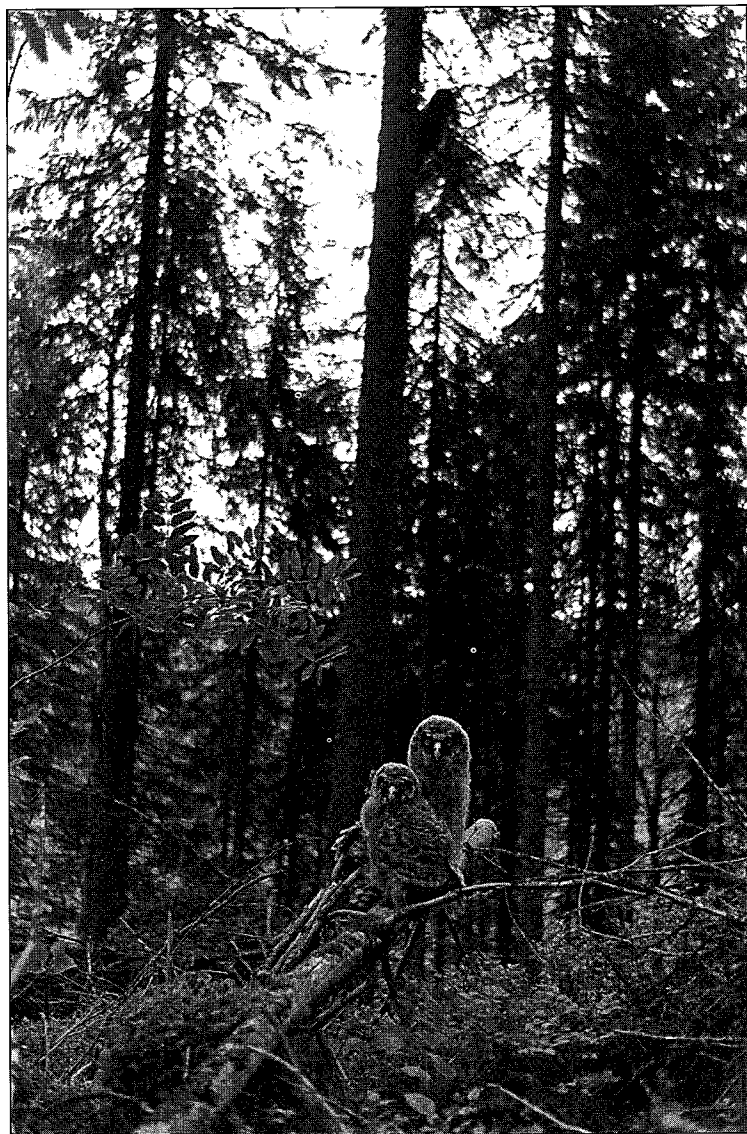
Helmpöllö *Aegolius funereus*
Läänin myyräalueet sijaisivat Kontio-

lahden, Liperin ja Polvijärven alueilla. Siellä pesivät myös pääosa helmpölyistä. Reviirien määrä jäi kuitenkin melko vähäiseksi. Yhteensä revii-rejä ilmoitettiin 78 ja niiltä varmistui 37 pesintää (102/49).

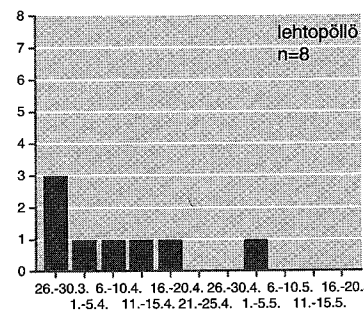
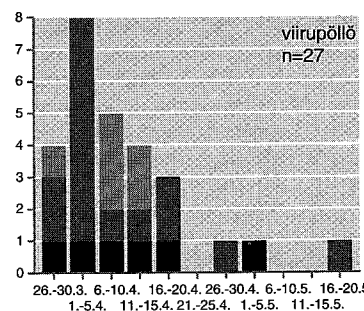
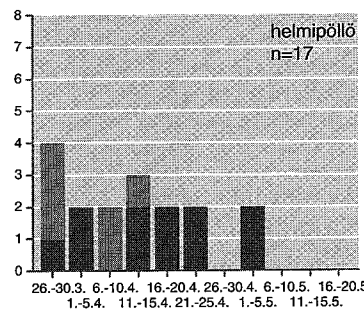
Munamäärät pesinöissä olivat hyviä. Liperistä löytyi yksi kahdeksanmunainen pesä ja seitsemänmunaiset pesinnät Kontiolahdelta ja Juuasta. Kuusi- ja viisimunaisia pesiä oli kumpiakkin 8 (38 ja 38 %). Neljämunaisia pesiä oli 2 (9%). Keskiarvoksi kertyi hyvä lukema 5,58 munaa/pesintä (5,30). Rengastusikäisiksi poikasia ke-

hitty mukavasti 4,61 poikasta/pesintä (3,55), mikä on läänimme tilastoissa hyvä tulos. Pesintöjä tuhoutui kahdeksan, mikä alentaa poikastuottoa 3,58 poikaseen (2,39). Tuotto on kuitenkin kokonaisuutena hyvä. Myyrä-alueita sisältävän keskisen läänin alueen lukema oli 3,79 ja hivenen heikoman pohjoisen 3,10 poikasta/aloitettu pesintä.

Pesinöistä 31 oli helmpölylle asetetuissa pöntöissä (84 %). Viirupölyiden pöntöissä, lehtopölyiden pöntöissä ja luonnonkoloissa pesintöjä oli kussakin kaksi (5+5+5 %).

Kuva 1. Helmi-, viiru- ja lehtopölyiden pesinnän ajoittuminen 1995 viiden päivän jaksoissa. Pylväikkö kuvaa ensimmäisen munan munimisajankohtaa (tarkkuus ± 3 vrk).

■ pesinnät P-K:n läänin pohjoisosa
■ pesinnät P-K:n läänin keskiosa
■ pesinnät P-K:n läänin eteläosa

Kuva 1. Helmi-, viiru- ja lehtopölyiden pesinnän ajoittuminen 1995 viiden päivän jaksoissa. Pylväikkö kuvaa ensimmäisen munan munimisajankohtaa (tarkkuus ± 3 vrk).

Varpuspölyiden valtava saalis. - Kari Koskela

Pesintöjen aloittaminen oli edellisvuotta hie-man aikaisempaa. Maaliskuun puolella muninnan aloitti neljä paria. Toukokuun puolelle muninnan aloituksen jätti vain kaksi paria. Pohjoisen osan helmpölyiden muninnan aloitus tapahtui keskimäärin hie-man aikaisemmin kuin keskiosien pölyillä. Pesinnän aloituksen mediaanipäivä oli 12. huhtikuuta (17.4.).

Helmpölyiden poikasia rengastettiin yhteensä 117. Naaraita rengastettiin 10 ja kontrolloitiin 4 (96-15-5).

Viirupöly *Strix uralensis*
Viirupöly oli selkeästi parhaiten pesinyt pölylaji läänissämme. Pesimä-aikaisten havaintojen määrä oli melko lähellä edellisen vuoden lukemia. Reviirejä ilmoitettiin yhteensä 69 ja niiltä uusi ennätyslukema varmistetuille pesinöille 54 (73/49).

Pesintätulokset olivat hyviä. Munamäärän keskiarvo oli 2,8 (2,6). Eniten oli kolmemunaisia pesyeitä, 12 kpl eli 57 % (12/60%). Kaksimunaisia pesiä oli 7 kpl eli 33 % (7/35%). Neljämunaa oli 2 pesinnässä eli 10 % (0). Yksimunaisia pesiä ei nyt todettu (1).

Rengastusikäisiksi pölyidenpoikasia pesinöissä kehittyi keskimäärin 2,4 poikasta (2,1). Pesintöjä tuhoutui vain kolme, joten poikastuotoksi tuli hyvä 2,2 poikasta aloitettua pesintää kohden (1,9). Poikasia rengastettiin 85, naaraita 4 ja 8 naarasta kontrolloitiin

Taulukko 2. Pölyiden pesintätulos Pohjois-Karjalassa 1995. Suluissa havaintojen määrä.

	huuhkaja	varpuspöly	lehtopöly	viirupöly	lapinpöly	sarvipöly	suopöly	helmpöly
munamäärä	2,0 (1)	-	3,6 (7)	2,8 (21)	3,0 (6)	-	6,0 (1)	5,6 (24)
kuoriutuneita poikasia	2,0 (1)	-	3,3 (8)	2,5 (19)	2,4 (9)	-	5,0 (1)	5,1 (26)
reng. ikäisiä poikasia	-	4,5 (2)	2,9 (10)	2,4 (43)	2,2 (12)	2,3 (26)	2,0 (1)	4,6 (28)
tuhoutuneet	1	-	1	2	2	-	-	8
poikasia/aloitettu pesintä	0	-	2,6 (11)	2,3 (45)	1,9 (14)	-	2,0 (1)	3,6 (36)

Taulukko 3. Pölyiden pesintä Pohjois-Karjalassa vuonna 1995. Luvut vasemmalta oikealle ovat havaittujen reviirien yhteismäärä/varmojen pesintöjen määrä.

	huuhkaja	hiiripöly	varpuspöly	lehtopöly	viirupöly	lapinpöly	sarvipöly	suopöly	helmpöly	kunta yht.
Eno	-	-	-	-	5/3	-	1/0	1/0	1/1	8/4
Ilomantsi	-	-	-	-	4/1	-	1/0	-	3/2	8/3
Joensuu	-	1/0	-	5/3	-	-	2/1	-	-	8/4
Juuka	-	-	1/1	-	10/10	6/6	5/5	1/1	8/3	31/26
Kesälahti	-	-	-	-	1/1	1/1	1/1	-	-	3/3
Kiihtelysvaara	-	-	3/1	-	9/8	1/1	-	-	10/3	23/13
Kitee	-	-	-	3/2	5/4	-	7/4	-	5/2	20/12
Kontiolahti	-	-	2/0	2/1	8/6	7/3	13/5	3/0	17/7	52/22
Lieksa	-	-	-	-	1/1	-	-	-	2/2	3/3
Liperi	-	-	-	1/1	9/8	-	8/3	1/0	10/6	29/18
Nurmes	-	-	-	-	2/2	-	-	-	3/2	5/4
Outokumpu	1/0	-	-	-	2/0	-	-	-	2/0	5/0
Polvijärvi	-	-	2/1	1/1	-	-	3/3	3/1	6/6	15/12
Pyhäselkä	-	-	-	5/3	3/2	-	2/1	-	1/0	11/6
Rääkkylä	1/0	-	-	2/1	7/6	2/2	4/3	-	3/0	19/12
Tohmajärvi	-	-	-	1/0	2/2	2/0	7/5	-	-	12/7
Tuupovaara	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Valtimo	-	-	-	-	1/0	2/2	-	-	3/3	7/6
Värtsilä	1/1	-	-	-	-	1/0	7/7	1/0	5/0	15/7
yhteensä	3/1	1/0	8/3	20/12	69/54	22/15	61/38	10/2	79/37	274/162

Kuva 2. Pöllöjen pesintöiden alueellinen jakautuminen Pohjois-Karjalassa vuonna 1995.

(76/9/15).

Helmpöllön tapaan myös viirupöllön pesinnän ajoittuminen oli aikaisempaa kuin edellisvuonna. Mediaanipäiväksi tuli 10. huhtikuuta (16.4.). Toistakymmentä paria aloitti muninnan aivan maaliskuun vaihteessa. Kaksi paria aloitti huhti-toukokuun vaihteessa ja yksi pari ennätysmyöhään vasta toukokuun puolivälin jälkeen.

Pönttöpesintöjä oli 42 kpl eli 86 % (31/74%). Pesintöjä luonnonkoloissa oli 4 eli 8 % (6/14%). Edellisvuoden tapaan haukkojen risupesissä oli 3 pesintää eli 6 % (3/7%). Rakennuksista pesintöjä ei nyt löytynyt.

Lehtopöllö *S. aluco*

Parin edeltävän vuoden hyvistä lukemista pudottiin nyt melko heikkoihin tuloksiin. Reviirejä ilmoitettiin 20 ja niiltä 12 varmistettua pesintää (29/18). Myös pesintää kuvaavat arvot jäivät melko vaatimattomiksi. Munamäärän keskiarvo oli 3,6 (3,9). Pääpaino oli kolmemunaisissa pesyeissä. Niitä oli neljä eli 57 % (5/36%). Nelimunaisia pesiä oli kaksi eli 29 % (6/43%). Viisimunaiset pesinnät puuttuivat tyystin.

Rengastusikäisiä poikasia pesissä oli keskimäärin 2,9 (2,8). Vain yksi pesintä oli keskeytynyt munavaiheeseen. Pesässä oli yhden munan lisäksi kaksi telkän munaa. Aloitettua pesin-

tää kohden tuotoksi muodostuu 2,6 poikasta (2,2).

Vähäisistä lehtopöllöistä kolme aloitti pesintänsä maaliskuun puolella. Loput aloittivat hiljalleen pitkin huhtikuun alkupuoliskoa. Yhdellä parilla aloitus jäi toukokuun puolelle. Muninnan aloituksen mediaanipäiväksi tulee 8. huhtikuuta (17.4.).

Rengastuksissa jäätin 24 poikaeseen, yhteen naaraaseen ja neljään kontrolloituun naaraaseen.

Lapinpöllö *S. nebulosa*

Lapinpöllöjä tavattiin koko läänin pituudelta Kesälahdelta Valtimeen. Parhaita alueita olivat Kontiolahti ja Juuka. Juuasta varmistettiin kuusi pesin-

Taulukko 4. Pöllörengastukset Pohjois-Karjalassa 1995.

Luvut vasemmalta oikealle: poikasrengastukset + naarasrengastukset + naarasrollit rengastaja	lehtopöllö		viirupöllö	lapinpöllö	sarvipöllö	suopöllö	helmipöllö
	varpuspöllö	lehtopöllö	viirupöllö	lapinpöllö	sarvipöllö	suopöllö	helmipöllö
Hälonen Jan	-	-	3+1+0	3+0+0	-	-	-
Korhonen Veikko	-	-	-	4+0+0	-	-	6+2+0
Koskela Kimmo	-	7+0+2	8+1+1	-	-	3+0+0	-
Koskinen Harri	-	-	-	-	-	-	16+0+0
Kämäräinen Harri	9+0+0	-	-	-	-	-	16+0+0
Lappi Esko	-	-	-	-	-	-	3+0+0
Lehtoranta Hannu	-	-	9+0+1	3+1+0	2+0+0	1+0+0	22+1+0
Lehtoranta Jouni	-	-	-	3+0+0	-	-	-
Martiskainen Kimmo	-	-	2+0+0	2+0+0	-	-	-
Matero Jukka	-	-	0+0+1	0+0+1	-	-	0+2+1
Miettinen Juha	-	17+1+2	63+2+5	9+2+0	-	-	21+1+1
Pusa Veli	-	-	-	-	-	-	7+1+2
Suomalainen Juha	-	-	-	-	-	-	26+3+0
yhteensä	9+0+0	24+1+4	85+4+8	24+3+1	2+0+0	1+0+0	117+10+4

tää, vaikka esimerkiksi helmipöllöjä pesi siellä vain kolme paria. Ilmiö on mielenkiintoinen, koska vastaavaa on tapahtunut ennenkin.

Kaikkiaan läänissä todettiin 22 reviiriä ja niiltä 15 pesintää (17/11).

Pesintöjen munamäärissä kahta, kolmea ja neljää munaa oli kutakin kahdessa tapauksessa, joten munamäärän keskiarvoksi tuli 3,0 (2,5). Rengastusikäisiä poikasia pesissä oli keskimäärin 2,2 (2,2). Pesinnöistä tuhoutui kolme. Rääkkylässä nelimunainen pesintä tuhoutui munavaiheeseen. Juuassa ja Valtimeossa pesintä eteni lähes rengastusikäisiin poikasiin, mutta sitten kummassakin poikaset löytyivät kuolleena, toinen pesästä ja toinen pesän alta. Poikastuotoksi aloitettua pesintää kohden muodostui 1,9 poikasta (2,0).

Entiseen tapaan risupesät olivat meikäläisten lapinpöllöjen suosiossa. Kymmenen pesintää oli hiirihaukan pesissä ja kaksi pesintää kanahaukan pesissä. Pötkelön päässä pesi vain kaksi paria. Toinen oli 10 metrisessä pötkelössä.

Poikasrengastuksia kertyi 24 ja naaraita nappailtiin syöksyistä rengastettavaksi kolme. Jukka Matero kutsuttiin Juukaan kontrolloimaan alkekirjottaneen vuonna 1987 poikasena samoilla seuduilla rengastama naaras. Mielenkiintoista olisi tietää tuon naaraan reitit kuluneen kahdeksan vuoden aikana.

Hiiripöllö *Surnia ulula*

Joensuussa havainnointiin yksi reviiri ja

Värtsilässä tavattiin toinen pitkäpyrstö.

Huuhkaja *Bubo bubo*

Havainnointitehon hiipuminen on varmaankin syynä siihen, että huuhkajahavainnot jäivät vähäisiksi jo toisena vuonna peräkkäin. Reviirit kuultiin Outokummusta ja Rääkkylästä. Valtimolla kaksi untuvikkopoikasta löytyi kuolleena noin 50 metrin päästä pesäkuopasta, joka oli kaatuneen puun juurakon alla. Syy on epäselvä, mutta ihmisen osuus tuhoutumiseen on melko varma (4/1).

Varpuspöllö

Glaucidium passerinum

Varpuspöllöreviirejä havainnoijat ilmoittivat yhteensä 8. Pesintöjä varmistui kolme (3/0). Niistä kaksi oli luonnonkolossa ja yksi pöntössä. Juuassa poikue ehti maailmalle ennen rengastajan käyntiä. Polvijärvellä rengastettiin kuusi poikasta ja Kiihtelysvaarasta kolme. Kiihtelysvaarassa oli pesinnän lisäksi kaksi reviiriä, Polvijärvellä yksi ja Kontiolahdessa kaksi.

Suopöllö *Asio flammeus*

Suopöllöhavainnoita tehtiin edellisvuotta enemmän. Reviirejä oli yhteensä 10 ja niiltä kaksi pesintää (2/0). Juuan kuusimunaisesta pesästä kuoriutui viisi poikasta ja niistä rengastusikäisiin selvisi kaksi. Tosin vain toinen rengastettiin, mutta sitä suuremmalla hartaudella. Polvijärven kahdeksanmunaisesta pesästä kuoriutui kuusi poikasta, joista kolme kehittyi rengastettavaksi.

Pesintöjen lisäksi reviirit todettiin Enossa, Värtsilässä ja Liperissä (1), Polvijärvellä (2) sekä Kontiolahdessa (3).

Sarvipöllö *A. otus*

Suopöllöjen määrässä tapahtui lisäystä, mutta sarvipöllön kohdalla tietoon tulleet lukumäärät vähenivät edellisvuodesta. Oletettavasti ainakin Polvijärven-Liperin myyräalueilta jäi merkittävästi sarvipöllöjä toteamatta havainnoinnin puutteesta.

Reviirien määrä oli nyt 61 ja niiltä 38 varmistettua pesintää, joista lähes kaikki maastopoikuehavainnoita (73/67). Eniten havainnoita tehtiin kahden, kolmen ja neljän poikasen poikueista. Polvijärvellä todettiin yksi kuuden poikasen poikue. Maastopoikueista ei varmuudella saada kaikkia poikasia esille, joten poikastuotoksi laskemani 2,3 poikasta poikuetta kohden on vain minimiarvio.

Renkaan sai jalkaansa vain kaksi poikasta.

Lopuksi

Vuoden 1996 kooste on jo käsittelyssä. Luettuasi tämän on viime hetket lähettää petohavaintosi osoitteella Eevalantie 6 D 14, 83900 Juuka (puh. 013- 472 030, 049-186 607).

Kirjallisuus

LEHTORANTA, H. 1995: Pöllöjen pesintä Pohjois-Karjalassa 1994. Siipirikko 22: 3-7.

Yölaulajat 1995

Markku Halonen

Kaulushaikara *Botaurus stellaris*

Kevään ensimmäinen kaulushaikara ilmestyi revierilleen jo huhtikuun puolella, ja heti toukokuun alussa laji runsastui silmissä, vai pitäisikö sanoa korvissa. Havainnot kunnittain: 6.-13.5 Vär Uudenkylänlampi (HKi,PZ), 5.5-Joe Höyläs 2 (monet) ja Kaskesniemi (PH), 21.5 Toh Peijonniemenlahti (PZ,HK), Kit: 4.5-Muljula 2 (HK ym.), Juurikka ja Ätäskö (PH), Rää: 4.5 Jouhtenuslampi (MH,TN), V-VI Haapasalmi, Harkko (Kari Halonen), 6.5-25.5 n. Hyytsaari, 27.5- Nieminen (HK,VJ,PP), 25.5-21.6 Hautalampi, 5.6 Täitimenjärvi (MH,TN), Ruokosalmi, 29.5 Kattilasaaret (HK,MH), Pyh: 20.6 Petrinlahti (HK,AP) ja 25.5-20.6 Niva, Lip: Tutjunniemi, 20.-30.5 Pesolansaari (Pertti Joronen, Esko Läylönen), 9.6 Heponiemi ja Viinijärvi (VJ,JMa), Mattisenlahti, 10.6- Maironranta ja 22.6 Tutjunlampi (AP), Out: Laikanlahti 2 ja Sysmäjärvi (PH), Pol: Solanlampi (PH) ja 29.4 Viinijärvi (JMa). Eli yhteensä 31 uuhkaa kuultiin, vaikka todennäköisesti monta jäi havaintovihkoihin merkittämättä ainakin edellisvuoden kovalla haikaramestalla, Viinijärvellä. Toivottavasti lähivuosi- na maakuntamme mainioista ruovikoista kuluu se kauan odotettu pikkuhaikarakin. Pitkän haikarakesän lopetti 16.9 PZ:n Vär Uudenkylänlampella näkemä paikallinen vbotte.

Rantakanon osalta kesä oli keskiver- totasoa, joskin harvinaiset pikku- ja kääpiöhuitti sekä liejukanat nostivat melukanon osakepörssiä.

Luhtahuitti *Porzana porzana*

Parhaimmat luhtahuittikeskittymät löytyivät tutuilta paikoilta: 25.5- Rää Kiesjärvi, W-pää 6 ja 21.6 Jouhtenuslampi, E-pää 3 (MH,TN). Pohjoisimpia huiteja edustivat kesäkuussa Lieksassa kuullut kolme huittia (Juha Juutinen, Kerttu Näsänen). Huittien kaksijakoinen saapuminen oli jälleen hyvin nähtävissä - ensin tulivat aikaiset vtoukokuutit^v ja sitten myöhäiset vkesähuittit^v. Uusia piuskuttajia löytyi vielä kesä-heinäkuun vaihteessa. Viimeiset kaksi huittia ääntelivät vielä niinkin myöhään kuin 23.9 Vär Uudenkylänlampella (PZ).

Liejukana *Gallinula chloropus*

Liejukanoja kuultiin yhteensä peräti

neljä yksilöä, joista kaksi Kiteellä: 20.5- Päätyeenlahti, sillan vieressä, näkyi ja kuului (monet) ja 2.6- Juurikkajärvi Ä 1 (PH), 21.5 Vär Sääperi, Haponojan suu 1p (HK ym.) sekä 30.5- Kon Pitkäranta Ä 1 (PH).

Luhtakana *Rallus aquaticus*

Luhtakana löytyi puolestaan kolmesta paikasta: 28.5 Rää Jouhtenus (PH) ja 25.5- Kiesjärvi (MH,TN) sekä 2.6 Kit Juurikka (PH).

Ruisrääkkä *Crex crex*

Ruisrääkien osalta kesä meni myös melko rauhallisesti, vain Kiteellä räakkyi enemmän räakkiä, esim. VI:n loppu, Haarajärvi Ä 3 (MH). Rääkät tulivat maakuntaan melko myöhään

Laulajavirtuoosi viitakerttunen ihailijansa hypysissä. - Kari Varonen

kesäkuussa, ja niinpä uusia havaintoja olisi varmasti tippunut aktiivisem- malla kuuntelulla heinäkuun alussa.

Viitasirkkalintu *Locustella fluviatilis*
Viitasirkkalinnuilla vuosi oli erinomainen. Ehkäpä useat tällaiset etelämpänä yleiset lajit tulevat pikkuhiljaa valloittamaan säännöllisemmin myös maakuntamme ruovikot ja pusikot. Kaikki havainnot: 27.5- Toh Akkala (HK,VJ,PP), 29.5 Lip Mattisenlahti (HK,PP), 1.6- Joe Multimäki Ä 2 (monet), 1.6 Lie Kankaala (EL), 12.6 Kon Herajärvi (JJ), 30.5- Joe Pilkko (MH,VS), 9.6- Rää Meteli (MH), 4.7 Joe Pilkko Ä 2 (HK,AP), 9.7 Pyh Niva (MH), 6.6- 1.7 Vär Uusikylä (monet), 10.6- Rää Lammipohja ja Oravilahti (MH) sekä 29.6 Joe Mäntyniemi (PZ). Muutamilla sirkkapaikoilla laulaja joko vaihtui tai sitten jostain paikalle tupsahti uusi sirsijä entisen raspikurkun vaiettua.

Pensassirkkalintu *L. naevia*

Pensassirkkoja sirisi myös mukavasti maakunnan runsaslukuisilla pakettipelloilla havaintojen keskittyessä selvästi Joensuun eteläpuolelle. Parhailla niittyalueilla kuului enimmillään puolenkynmentä sirsijää, mikä onkin jo omiaan tekemään eri yksilöiden erottamisen äärimmäisen vaikeaksi. Pensassirkat kun vielä tuppaaavat usein laulamaan lähellä toisiaan samalla

niityllä niin, että välillä on aivan niin kuin kuuluisi monotonisesti vain yksi sirkka, mutta välillä taas stereona kaksi. Lisäksi sirkkojen muutto näytti jatkuvan reilun matkaa juhannuksen tienoille, jolloin uusia laulajia tupsahti parhaille sirkkanityille entisten ruvetua jo pesimään. Heinäkuussa kuultiin vielä ne vanhat perinteiset parittomat tai jo pesineet uusintalaulajat.

Satakieli *Luscinia luscinia*

Satakielten yhteisummaa nosti mukavasti ainakin Rää, Kit ja Pyh alueella tehty lähes koko kesän kattava teho- kuuntelu. Toukokuun loppupäivien yöretkillä satakielet ovat parhaiten äänessä ja kesäkuun puolenvälin jäl- keen tapaa enää yksittäisiä laiskoja laulelijoita. Toivottavasti maakunnan satakielikanta vahvistuu yhtä runsaaksi kuin Etelä-Karjalassa.

Viitakerttunen

Acrocephalus dumetorum

Viitakerttusen kesä oli ennätyskel- linen: noin 400 revieriä. Lähes viikoit- tainen yökuuntelurundi useiden havainnoitsijoiden toimesta parhaissa kerttuskunnissa paljasti, kuinka linnut saapuvat pitkälläkin aikavälillä val- loittamaan uusia revierejä vanhojen vierestä. Tehokuuntelu ei kuitenkaan riitä selittämään kerttusten runsautta, vaan ilmeisesti kesäkuussa olleet hyvät lentokelit ja muuttosää. Kert-

tusia kun tuntui lopulta laulavan ihan älyttömälläkin paikoilla, kuten jossa- kin kuusikon sisässä niityllä tai lepi- kon laidassa. Esimerkiksi Värtsilän alueella kuunneltiin kolmesti reitti- laskennan merkeissä, 1.6, 10.6 ja 17.6 - tuloksena varmasti melko tarkka luku, 43 laulajaa (HKi).

Luhtakerttunen *A. palustris*

Viitakerttusten imussa näille susirajan leveyksille saapui erittäin paljon myös luhtakerttusia. Veljestään viitakerttu- sesta poiketen luhtikset sijoittuivat melko harvakseltaan omaan yksinäi- syyteensä parhaille niitty-pusikko- paikoille ilman sen kummempia kes- kittymiä. Ehkäpä tämä mestarilaulaja tulee lähivuosi- na juurtumaan vielä vahvemmin läänin etelä-osiin = Etelä- Suomeen se on yleisempi kuin viitakerttunen.

Rastaskerttunen *A. arundinaceus*

Rahiseva-ääninen jankuttaja rastas- kerttunen tavattiin kesäkuussa kah- desta paikasta: Rää Ruokosalimesta (MH) ja Toh Tohmajärven Kullerin- lahdelta (HKi).

Ryतिकerttunen *A. scirpaceus*

Ryतिकerttusesta saatiin myös jokake- säiset pakolliset havainnot: 10.6 Lip Mattisenlahti Ä 1 (MH,TN), 21.6 Kit Juurikkajärvi Ä 1 (HK,AP) sekä 3.7 Joe Vehkalahti Ä 2 (AP).

Taulukko 1. Yölaulajat kunnittain Pohjois-Karjalassa 1995.

	Bot ste	Cre cre	Por por	Ral aqu	Gal chl	Lus lus	Loc nae	Loc flu	Acr dum	Acr ris	Acr sci	Acr aru
Joe	3	1	-	-	-	14	13	5	12	3	2	-
Ilo	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kes	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kii	-	1	1	-	-	8	-	1	24	1	-	-
Kit	4	7	10	1	2	33	12	-	78	13	1	-
Kon	-	1	-	-	1	2	2	1	33	1	-	-
Lie	-	1	3	-	-	3	-	1	5	-	-	-
Lip	7	2	5	-	-	8	3	1	6	3	1	-
Out	3	-	-	-	-	2	-	-	3	-	-	-
Pol	2	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
Pyh	2	1	1	-	-	30	2	1	43	5	-	-
Rää	8	2	14	2	-	13	17	4	78	14	-	1
Toh	1	1	4	-	-	20	17	1	60	7	-	1
Vär	1	5	2	-	1	17	9	2	57	10	-	-
Yht.	31	22	40	3	4	150	75	17	415	57	4	2

Kanadanhanhen esiintyminen ja pesintä Kiteellä

Veikko Makkonen

Ensimmäisen lehtijutun kanadanhanhes-
ta tein 18.9. –81 Puhoksessa tavatusta
puolikesystä rengastetusta yksilöstä. Seuraavassa on joitakin muita havaintoja kä-
sittelyn pohjaksi.

2.–26.5. 1989 Kiteenlahti 1 yks., n.
25.10.–10.11. –89 Päätyeenlahti 5 yks.,
24.–27.3. –90 Kunonniemi ja Kiteen-
järvi 4 yks., 11.4. –90 Hyypii 1 yks.,
13.4. –90 Humaljoki 9 yks., 26.5. –91
Ätäskö 1 yks., 26.–29.4. –92 Hyypii
4 yks., 13.9. –92 Pyhäjärvi 1 yks.,
17.4. –93 Kiteenjärvi 1 yks., 29.10. –93
Saiholampi 4 yks., 10.4. –94 Kiteenjärvi
2 yks., 17.4. –94 Juurikkasalmi 2 yks.,
7.7. –94 Ätäskö 2 ad + 6 juv, 24.10. –94
Koivikon pelloilla 9 yks. 16.4. –95
Juurikkasalmi 1 yks., 21.4. –95 Kiteen-
järvi 1 yks. 2.–7.6. –95 Juurikkajärvellä
ja Juurikan pelloilla 1 yks., 14.7. –95
Ätäskö 4 ad + 7 juv, 25.7. 20 yks. ja
15.8. 8 yks., sekä 7.10. –95 Puhoksen
maatalousoppilaitoksen pellot 22 yks.

Kevät- ja syyshavainnot

Vuodesta 1989 lähtien kanadanhanhia
on nähty Kiteellä joka vuosi. Pohjois-
Amerikan viileiden pohjoisosien ja
vuoristojärvien karaistunut lintu saa-
puu Kiteelle keväällä aikaisin. Varhais-
in muuttohavainto on 24.3. –90. Syk-
sillä ne viivyttelevät jäiden tuloon
asti. Vuonna –89 niitä oli Päätyenlah-
della 10.11. saakka. Kiteellä mieluista
elinympäristöä näyttää olevan keväi-
sin Kiteenjärvi ja Hyypii ympäristöi-
neen sekä Juurikkasalmen sula. Var-
haisten sulapaikkojen ja rantaluhtien
lisäksi ne tulevat mielellään rantavil-
jelmille kuten muutkin hanhet. Esi-
merkiksi Kunonniemen, Kiteenlahden
ja Humaljoen pelloilla niitä näkee ke-
väisin.

Syksyllä niitä tapaa samoilta pai-
koilta, mutta matalien vesien jäätyes-
sä ne hakeutuvat avarammille vielä
sulana oleville paikoille, kuten Ätä-
sköltä Saiholahdelle ja Pyhäjärvelle.

Pesintä vuosina 1991–95

Kanadanhanhi pesi ensimmäisen ker-
ran Kiteellä 1991. Kun kävin Ätäskö-
järven Iso-Munakallion saarella 23.6.
–91, oli haudonta menossa ja pesässä 3
munaa. Myöhemmin kesällä aikuispa-
ri kolmen poikasensa kanssa nähtiin
useasti ruokailemassa saaren lähivesillä.

Myös seuraavana vuonna pari pesi
samassa saarella ja sai vain 4 poikas-
ta, vaikka munia oli alkuaan 7 kpl.
Vuonna –94 tehtiin Ätäsköllä havain-
toja 6 poikasesta ja –95 7 poikasesta.

Käydessäni myöhemmin kesällä
–95 Iso-Munakallion saarella en näh-
nyt siellä pesintään viittaavien merk-
kejä. Lokki- ja tiirakoloniatkin olivat
siirtyneet Ruhkansaareen ja Pikku-
Munakallioon. Kanadanhanhien pesä
tai pesät olivat ilmeisesti olleet lähi-
saarissa tai -lahdissa. Viimeksimaini-
tut paikat ovat reheviä ja niissä on laa-
joja ruovikoita.

Alkuperäinen pesintäpaikka, Iso-
Munakallio, on lähes puuton kallio-
saari. Pesä, joka oli rakennettu järvi-
ruo' on pätkistä, höyhenistä ja untuvis-
ta, sijaitsi saaren Papinniemen puolei-
sella rannalla harppauksen päässä
vedestä. Paikka ei ole täysin rauhalli-
nen, koska saareen rantautuu kalasta-
ja ja muita vesillä liikkujia.

Poikasten kuoriuduttua emot kul-
jettavat niitä ruokintareissuilla pitkin
reheviä rantavesiä. Ne ilmaantuvat
usein myös Saarekkeen Väkeväisen
rantaan, joten talonväellä on hyvä

mahdollisuus tehdä havainnot lintu-
perheen koosta.

Petri Hottolan mukaan kanadan-
hanhi pesi vuonna 1995 myös Juurik-
kajärvellä. Hanhet pesivät sulassa so-
vussa laulujoutsenten kanssa, joiden
pesä oli 80 metrin päässä. Juurikkajär-
ven poikue on voinut siirtyä puroa
pitkin Ätäskönjärvelle, mihin viittaa
havaittujen lintujen määrä (20 yks.)
Ätäsköllä loppukesällä. Hottolan tie-
toon on tullut pari maallikkohavain-
toa kanadanhanhen mahdollisesta
pesinnästä myös Polvijärvellä ja Lipe-
rissä kesällä –95. Kesältä 1996 on kan-
tautunut tietoon maallikkohavainto,
jonka mukaan Ätäsköllä pesi 3 paria,
ja lisäksi Kari Koskela havaitsi 5.6. Juu-
rikkajärvellä 2 paria.

Riistalintuko?

Kanadanhanhien määrä on ollut kas-
vussa. Kiteellä suurimmissa parvissa
on ollut 10–20 yksilöä. Se on vielä var-
sin vähän. Määrän pitäisi vielä monin-
kertaistua, ennen kuin metsästystä voi

Ruo'oista ja höyhenistä tehdyssä pesässä oli 3 munaa, joista jokaisesta kuoriutui poikanen 1991.
- Veikko Makkonen

ajatellakaan. Kanta näyttää kuitenkin
olevan kasvussa, mistä osoituksena
kesän 1996 pesimähavainnot Kiteellä,
sekä pesintöjen onnistumista tukeva
35 yksilön parvihavainto Kiteen
Ätäsköllä syksyllä 1996 (katso Viime-
aikaiskatsaus s. 30 tässä lehdessä).

Tällä hetkellä pesintä Kiteellä on
vielä muutaman parin varassa, ja
muualta Pohjois-Karjalasta ei varmis-
tettuja pesintöjä vielä ole, joten kovin
vahvoilla ei siis suurimman vhanhem-
mev pesintä näytä vielä olevan maa-
kunnassamme.

Ympäristökeskus tarjosi kouluille tietoa linnuista ja lintuharrastuksesta

Kirjoitus on muokattu versio Pohjois-
Karjalan ympäristökeskuksen sisäisessä
tiedotuslehdessä Karjalan Ruusussa
8.3.1996 (5/96) julkaistusta kirjoituksesta.

Ympäristökeskus tarjosi kouluille
tietopaketteja linnuista ja lintuharras-
tuksesta. Kaikkia peruskoulun ylä-
asteita lähestyttiin kirjeellä, säteellä,
joka ulottui Lieksaan saakka. Lisäksi
ilmoitin muutamille tutuille opettajille
asiasta ja myös puskaradion kautta
tieto levisi jonkin verran.

Pilottiprojektiksi kampanja sai
melkoisen hyvän vastaanoton etenkin
huomioon ottaen sen, että lintuopetus
on keskittynyt kouluilla enemmän
kevääseen.

Opetus tapahtui pääasiassa omien
dijojeni avulla, mutta lisäksi sain käyt-
töni Pohjois-Karjalan Lintutieteel-
lisen yhdistyksen sekä Veijo Turusen
lintudioja. BirdLife Suomelta en saan-
nut pyynnöstäni huolimatta min-
käänlaista apua. Yksi paketti sisälsi
keskimäärin noin 50 diaa ja valit-
tavissa olevat paketit olivat seuraavan
sisältöiset:

1. Haukat
2. Lintuharrastuksesta yleensä
3. Lintujen pesät ja poikaset
4. Pöllöt
5. Pönttölinnut ja linnunpöntöt
6. Talvilinnut
7. Vesilinnut
- sekä yksittäisistä lajeista:
8. Kalasääski, tekopesät
9. Kurki, värihengastus
10. Leppälintu käen keinoemona
11. Tuulihaukka, risupesän ja pön-
tön asukas

Diasarjojen valmistamisessa oli yllät-
tävän suuri työ, sillä valmiina oli vain
(suurinpiirtein) pari sarjaa ennestään.
Kampanjan toteutus ajoittui viikoille
5-9 (29.1.-29.2.1996) ja se oli kouluille
ilmainen. Kaikkia varaamiani diasar-
joja tarvitsin jossakin vaiheessa, mm.
kalasääsken tekopesistä kertova sarja
käy hyvin 9-luokkalaisten maa- ja
metsätaloustunneille.

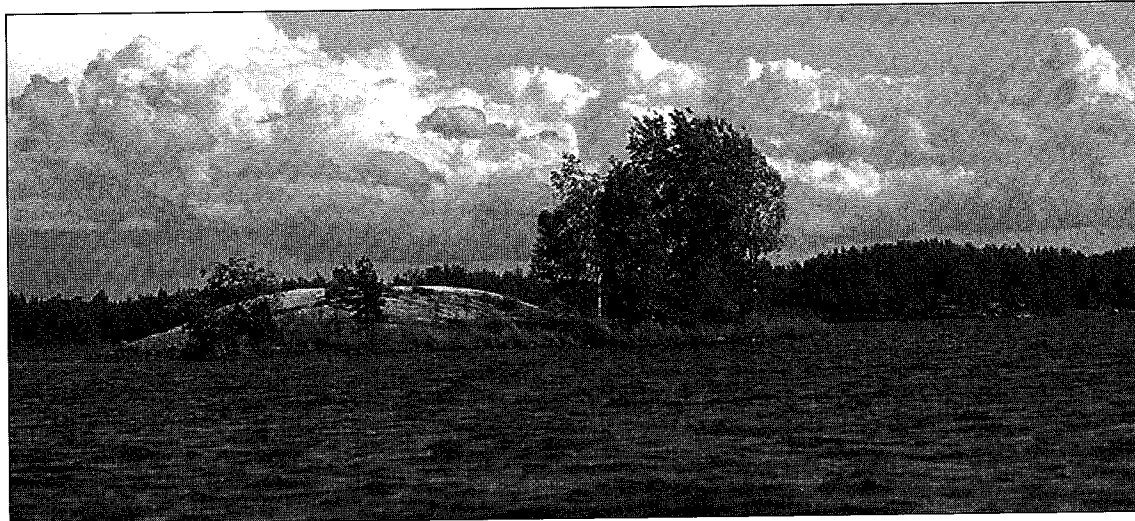
Kuljetin mukani näytteillä lintu-
harrastukseen liittyviä varusteita, kut-
ten kiikaria, kiipeilyvarusteita (tolppa-
kengät ja turvavyö), pöllökypärää ja

-haavia. Esittelin myös rengastukseen
liittyviä muita välineitä. Jaoin kou-
luille myös kirjallista informaatiota
aiheeseen kuuluvista asioista (mm.
Lintutieteellinen yhdistys, pönttö-
ohjeita, rengastus ym.).

Opetustunteja kertyi kuukaudessa
70, jotka jakaantuivat seuraavasti: ylä-
asteet 31 ja ala-asteet 26. Loput tun-
neista pidin vaihtelevasti päiväkodeis-
ta aikuiskoulutukseen saakka.

Erityisesti meikäläisen pitkänlinjan
miehen (itseoppineen opettajan)
sydäntä lämmitti se, että vierailtuani
koululla opettajat pyysivät monesti
samantien uudelle käynnille. Kiin-
nostuneet opettajat järjestivät yleensä
asian niin, että olin kouluilla puolik-
kaan tai kokonaisen päivän kerrallaan.
Luokkaan/saliin kerättiin monesti
kaksi tai useampiakin luokkia. Matkat
sain hoidetuksi talon autoilla niin, et-
tei ympäristökeskukselle tullut lain-
kaan kuluja oman auton käytöstä. Joi-
takin keikkoja tein myös ympäristö-
auto Kaarnan mukana.

Kimmo Koskela

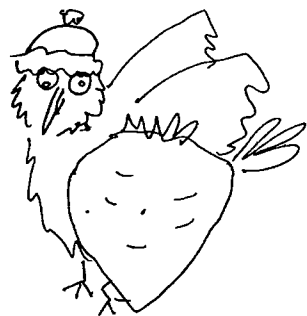

Iso-Munakallionsaari Ätäsköllä, jossa ensimmäinen kanadanhanhien pesintä havaittiin 1991. - Veikko Makkonen

NAURULINTU

ANONYMOUS ARTISTS

Tämän palstan ovat piirtäneet ja pääosin ideoineet kaksi naistaiteilijaa, jotka haluavat pysytellä nimimerkin takana. Omien sanojensa mukaan he ovat matemaattis-luonnontieteellisen alan erikoisiantuntijoita, joiden motto kuuluu: *‘lapsi on terve kun se leikkii, mutta sairas kun ei lopeta’*. Palstalla esitellään ‘tieteen’ viimeisimpiä ‘splittauksia’ eli fultetaan entiset rodut yms. omaksi lajikseen.

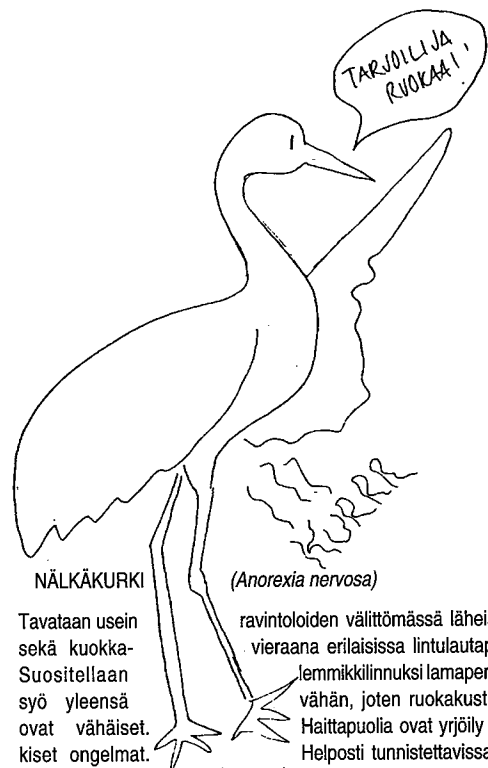
LANTTUKUKKO (Voe tokkiisa)

Tyypillinen savolainen lintu: kiero sekä luonteeltaan että fyysisiltä ominaisuuksiltaan. Ryöstää ravintonsa muilta linnuilta, nisäkkäiltä, kaloilta, Kuopion kauppatorilta yms... Munii toisten lintujen pesiin ja pesii toisten lintujen muniin. Helposti tunnistettavissa ominaishajusta ja lentotyylissä: lentee miten sattuu ja ylleesä liijan kovvoo vauhtii.

HAIKARAOKE (Singing ciconia)

Laulu on tyypillistä epäviireistä ja hermoille käyvää kimitystä. Matkii toisia elukoita usein huonolla menestyksellä. Yleistynyt huomattavasti viime vuosina etenkin taajamissa, ruotsinlaivoilla sekä syrjäkuppiloissa. Rakentaa pesänsä näkyvälle laulupaikalle. Poikaset ovat kuoriutuessaan jo lähes valmiita tenavatähtiä.

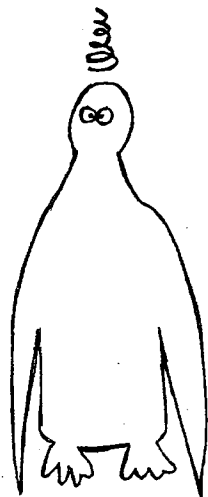
NÄLKÄKURKI

(Anorexia nervosa)

Tavataan usein sekä kuokka-Suositellaan syö yleensä ovat vähäiset.

Haavatonta ja kauaskantavista vatsanväänneistä. Esiintymisessään oikullinen, suurimmat invaasiot ovat sattuneet nälkävuosina. Nykyisin taantunut hyvin voimakkaasti EU:n talosalueella.

ravintoloiden välittömässä läheisyydessä vieraana erilaisissa lintulautapartyissä. Lemmikilinnuksi lamaperheeseen; vähän, joten ruokakustannukset. Haittapuolia ovat yrjöily ja psykkiset ongelmat. Helposti tunnistettavissa voimakkaista ja kauaskantavista vatsanväänneistä. Esiintymisessään oikullinen, suurimmat invaasiot ovat sattuneet nälkävuosina. Nykyisin taantunut hyvin voimakkaasti EU:n talosalueella.

PINGVIINI (Bogie bogie)

Pingviinin tunnusomaisempia liikkeitä ovat siksak-kävely ja pilkkiminen. Elää arktisilla alueilla pohjanhutikan (*Picoides nakutus nonabsoluticus*) jäävuorin tekemissä koloissa. Munii viisi tähtikuviota pingispallon muotoista muna. Poikaset kuoriutuvat, jos kuoriutuvat.

Siipirikko – tyylikko?

Siltä varalta, että lehtemme nimenmuutosasia olisi pikkujuljua taas vaipumassa unholaan, haluaisin muistuttaa yhdistyksemme aktiiveja siitä, miltä nimi ‘Siipirikko’ nimeen tottumattomasta vaikuttaa. Nykyisessä yhteydessään se on jonkinlainen tyylikko, johon helposti liittyy negatiivisia assosiaatioita.

Nimi sinänsä on hyvä, mutta yhteys väärä. ‘Siipirikko’ sopisi mainiosti esim. yömaja-asukkien keskinäisen tiedotuslehtisen nimeksi. Seuraavassa listassa on kuvitteellisia, turhuuden pelloilla Värtsilässä ideoituja ‘siipirikkomaisia’ lehden nimiä, joiden makua ja onnistunutta asiayhteyttä kukin voi mielessään maistella. Lehtien nimestä tuskin tulee mieleen niiden varsinainen sisältö, vaikka nimet toki edustavatkin eräänlaista huumoria. Kuinkahan mahtaisi olla lehtien menekin kanssa kussakin kohderyhmässä?

‘Siipirikko’	Lintuharrastuslehti
‘Resupekka’	Muotialan harrastuslehti
‘Vararikko’	Sijoitusneuvon ammattijärjestön tiedotuslehti
‘Mätämuna’	Häkkilintuharrastajien lehti
‘Leipäpappi’	Kristillinen aikakauslehti
‘Haaksirikko’	Veneilyharrastajien lehti
‘Haavakko’	Sorsanmetsästyksen harrastuslehti
‘Puputyttö’	Feministiliiton järjestölehti
‘Nivelrikko’	Ratajuoksun harrastuslehti
‘Käpykaarti’	Vapaaehtoisen maanpuolustuksen erikoislehti
‘Kehäraakki’	Nyrkkeilyn harrastajien julkaisu
‘Välikko’	Suomen rauhanpuolustajain lehti

Petri Hottola

RUNOSOPPI

LOKAKUUN AAMU

Markku Halonen

Vauhti vattuja viistää,
rastailta rauhan riistää.
Pyy pehkoon painautuu,
pöllö pötkelöön porautuu.
Eikun niemennokkaan passiin
nyt staijaamaan ja sassiin.

Valot väylällä vilkuttaa,
pisarat peltiä pilkuttaa.
Puita puhuri puistattaa,
laineilla lehdet levätä saa.
Vaikka on kostea kallio,
alkaa aamuvakio.

Päivä syksyn sarastaa,
allit aalloissa vaeltaa.
Gaviatkin vinhasti viuhtoo,
itseään eteenpäin riuhtoo.
Laattasiipi taivaalla hengaa,
kaikkialla nytten svengaa.

Pitihän se arvata jo eilen tää,
että tulloo hyvä muuttosää.
Kylläpä on paljon potteja, parvia, ryppäitä
noita,
joita tuuli eteenpäin työntää,
Mähönenkin massamuuton myöntää.
Ilo on niitä siilata,
toisia linssiin viilata.

Pitihän se arvata jo eilen tää,
että tulloo hyvä muuttosää.
Kylläpä on paljon potteja, parvia, ryppäitä
noita,
allija, hanhia, Gavioita.
Tuuli vain urkujaan soittelee,
Mäskin sätkärullaa koihtelee.

BONGARIPOIKA

Irja Halonen

On muuttolintuset palanneet
ja poikajoukot vallanneet.
Mäenharjut ja pellon laidat
myös lahdelmien sulapaikat.

Bongaripoika ei tytöistä tykkää.
Ajatusta niistä aina lykkää.

Bongaripojan piippa pyytää,
sitä kuullessa mieltä hyytää.
Taasko hänen lähteä täytyy,
oottaissa tyttöjen sydän räytyy.
Bongaripojalla iloinen mieli,
hänelle kuuluu vain lintujen kieli.

Bongaripojat on kauniita katsella
tyttöset tahtois vierellä astella.
Kaukoputket ja vihreät puvut,
ne saa aikaan monet surut.
Bongaripoika on kiitäväinen,
niinkuin perhonen liitäväinen.
Heipä vain nyt bongaripoika,
tulehan käymään ja joskus soita.

Viimeaikaisia havaintoja

Tuulahduksia idästä ja vähän kaakostakin

Itäisten emigranttien maakuntavierailun aloitti 29.7. Värsilän Sääperille ilmestynyt naaras **sitruunavästäräkki**, joka viihtyi paikalla monen iloksi viikon päivät. **Punajalkahaukkojen** massainvaasion aikaan havaittiin 29.-31.8. yhteensä kuusi nuorta lintua. Nuori **arosuohaukka** muutti 15.9. Joensuun Paritsanlahdella. Syksyn erikoisin ilmiö oli **siperiankurmitsojen** poikkeuksellinen esiintyminen koko Suomessa, muun Euroopan jäädessä lähes tyyntin paitsioon. Joensuun Paritsanlahdella nähtiin P-K:n ensimmäinen kurmitsa 14.9. Lintu oli ohimuuttava, ja liekö sama lintu ilmestynyt paikalliseksi 17.-19.9. Joensuun Linnunlahden raviradan keskusnurmikolle. Uusi kurmitsa löytyi 21.9. Pyhäselän Mulosta, seuraamaan kaksi **kapustarintaa**. Kyseinen yksilö oli pukutuntomerkkien perusteella eri lintu kuin Linnunlahdella ja se ei viihtynyt löytymisen jälkeen paikalla kuin muutaman tunnin. Näin maakunnassa havaittujen siperiankurmitsojen määrä kerralla kaksin- tai kolminkertaistui! Lähes yhtä hurja oli myös **hippiäisuunilintujen** Suomen valloitus kuluneena syksynä tosin P-K:sta löytyi vain yksi lintu 6.10. Joensuun Hasaniemestä. Siperialaisten harvinaisuuksien sarjan päätti 11.10. Värsilän Sääperillä pyörähtänyt **isokirvinen**.

Normaaleja pikkurareja

Merikotkia nähtiin vähintään 17 ja **maakotkia** 6 yksilöä. Ikävä uutinen tuli 26.10. Tohmajärven Kaurilasta, missä metsästäjä löysi loukkaantuneen vanhan merikotkan. Tarkemmissa tutkimuksissa osoittautui, että lintua on ammuttu haulikolla siipeen. Eläinlääkäri joutui leikkaamaan linnun, ja nyt jää nähtäväksi voiko valkopyrstö vielä joskus palata takaisin villiin luontoon lajitovereidensa seuraan. Yhtä ikävän kohtalon koki maakotkanuorukainen, joka toimitettiin hoitoon 28.11. Kiihtelysvaaran Viesimosta. Maakotkan jalat oli loukkaantunut, ja niinpä lintu joutui leikkauspöydälle. Maakotka oli rengastettu poikasena kesällä 1996 Kit-

Siperiankurmitsa viivähti Joensuun Linnunlahden raviradalla. - Kimmo Nevalainen

tilässä Pekka Peltoniemen toimesta. **Muuttohaukkoja** nähtiin vain neljä yksilöä, **harmaahaikaroina** summattiin 7 linnun verran, **heinäkurppia** komppattiin esiin mukavat 7 yksilöä, **keräkurmitsa** näyttäytyi kerran kahden yksilön voimalla, ja **harjalintu** ilahdutti läsnäolollaan 15.10. lähtien Liperin Riihilammella ja 8.11. Kiihtelysvaaran Heinävaarassa. Vaelluslinnuilla oli jokseenkin heikko syksy, vain **pyrstötiaisia** vaelsi runsaammin. **Pikku-** ja **valkoselkätikoilla** oli jonkinlaista liikehdintää, jälkimmäisiä havaittiin kaksi yksilöä. **Tunturikiurut** ilahduttivat yhteensä neljän yksilön voimalla jaksolla 29.9.-14.10.

Jäämeren asukkeja

Laihan arktikasyksyn vastapainoksi saatiin koko Suomessa nauttia harvinaisista Jäämeren lokkilinnuista. **Pikkukajavia** nähtiin 19.-25.10. muhkeat 13 yksilöä, joista yksi oli vanha lintu. Massiivisen parin vuoden takaisen esiintymisen jälkeen tämänvuotinen esiintyminen tulee hyvänä kakkosena. Myös **leveäpyrstökihuja** on nähty Suomessa runsaasti, joskin P-K:ssa niitä ei ole määritetty, vaikkakin 19.10. Rääkylän Vuoniemessä nähdyt huppeat 12 yksilöä kahdessa parvessa olivat todennäköisesti kyseistä lajia. P-K:n toi-

nen syksyinen **isolokki** viihtyi Joensuussa 25.-5.11. Lintu oli toisen kalenterivuoden edustaja.

Pitkä syksy eli lauha alkutalvi!

Normaalia huomattavasti lauhempi marraskuu esti järvien jäätyminen normaaliaikaan, ja siksi lukuisat vesilinnut jäivät ilahduttamaan lintuharrastajia aina joulukuun alkuun asti. Kiteen Ätäsöllä laskettiin vielä 22.11. 1000p **isokoskeloa**, 35p **kanadanhanhea** sekä poikkeuksellisen myöhäinen **tundrahanhivanhus**. Kaksi viimeksi mainittua lajia viihtyi paikalla joulukuun puolelle. Vesilinturetkellä 26.11. Kiteen ja Tohmajärven järviltä laskettiin vielä peräti 169 **laulujoutsenta** ja 5 varsin myöhäistä **punasotkaa**. Myös lokit ovat jääneet Joensuun Kontiosuon jäteaseman **veisovan pöydän** ääreen. Vielä 25.11. jätekasojen tonki 1320 **harmaa-** ja 4 **merilokkia**. Liperin Kaatamossa talvehtimista yrittävä **västäräkki** hakeutui pakkasen kiristyttyä 12.-14.12. navetan sisätiloihin nauttimaan lehmien ympärillä pörräviä karpäsiä.

Läänille uutena lajina kirjattiin 8.12. Outokummun Sysmäjärvellä **viiksitiimali**. Tarkkasilmäinen kiikaroija tavoitti ruovikosta kauan odotetun **partaniikkapariskunnan**.

Korjauksia 25-vuotisjuhlaulkaisuun

Heikki Pönkän piirroksista s.107, 110 ja 111 puuttuu tekijän nimi.

s. 118 Taulukossa 4. oleva 8.10.1993 UUK **Kuljakonvuori 6 660m** on ylimääräinen.

s. 136 pulmussirillä Etelä-Karjalan osuudessa oleva **Myöhäinen vitkastelija: 11.12.-10.1975 LAP Kourula 1p** pitäisi olla 11.-12.10.1975.

s. 137 pikkusirrin syysmuuttoa Pohjois-Karjalassa käsittelevässä osuudessa oleva **Out Vuonoksesta 13.-19.7.1979 1724p** pitäisi olla 17-24p.

Arvoisat havainnoijat sekä Siipirikon lukijat

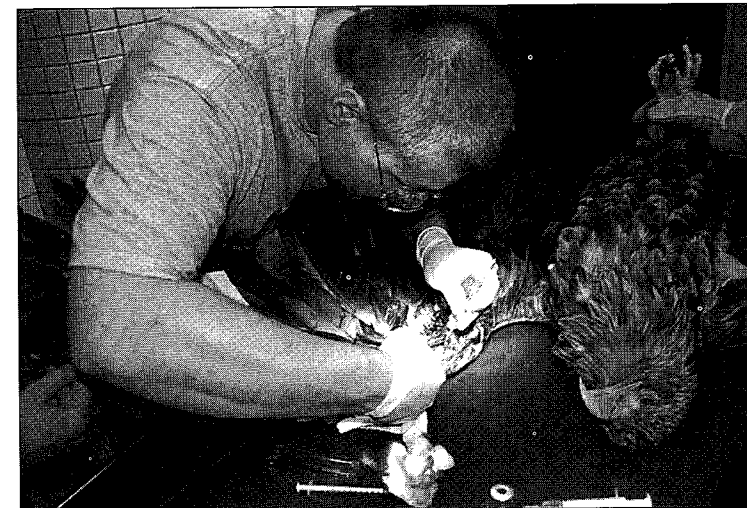
Jälleen kerran on aika muistuttaa harrastajia havaintojen lähettämisen tärkeydestä. Ensinnäkin, yksittäisetkin havainnot voivat olla tärkeitä, ja toiseksi, lähetä havaintosi ajoissa, jotta lehtemme teko ei viivästyisi! Havaintojenkeruuohjeet julkaistiin noin vuosi sitten, joten emme kertaakaan tässä kaik-

Yhdistystiedote

kea, vaan tyydymme esittämään oleellisen asian ja tällä hetkellä ajankohtaisen vetoituksen.

SR 4/96 ilmestyy vasta tammi-kuussa -97, ja siinä käsitellään mm. kesähavainnot 1993-95, syyskatsaus -95 ja talvillinen 1995/-96. ARK-katsaus 1995 ilmestyy näillä näkymin **SR 1/97:ssä**. Koska olemme aikataulusta myöhässä, on toimituskunnan hartana tarkoituksena saada vuonna 1997 ajankohtaiskatsaukset ilmestymään ajallaan. Mutta tähän tarvitaan yhteistyötä havainnoijien kanssa.

Lähetä siis havaintosi ajallaan heti kunkin kauden lopussa. Nyt ensihätään kaivataan kevään 1996 kevätmuuttohavaintoja, jotka tulee lähettää vuoden loppuun mennessä (huomaa havaintojenkeruuohjeissa **dead line** oli jo 31.8.1996). Samoin yölaulajahavainnot kesältä 1996 vuoden loppuun mennessä. Raportoi erityisen tarkasti (aluevastaavalle) havainnot ruisrääkistä, joka on ollut valtakunnallinen tutkimuslaji 1995-96. Mutta jos tämä lehti tulee käteesi vasta vuodenvaihteen jälkeen, huomaa että sinulla on havaintojesi kanssa ilmeisesti kiire - toimi siis tänään äläkä huomenna!!!

"Tohmajärven uhrin" -merikotka siipileikkauksessa! - Hannu Huuskonen

Yleensä kertaukseksi havaintovastaavat, joille voit lähettää postia:

Aluevastaava: Harri Kontkanen, Koulukatu 27 A 6, 80100 Joensuu. Puh: 013-120 376 (kaikki havainnot kelpaavat, Harrilta voit tilata myös havaintojen ilmoituslomakkeita).

Petolintuvastaava: Hannu Lehtoranta, Eevalantie 6 D 14, 83900 Juuka. Puh: 013-472 030 (pesimäaikaiset havainnot haukoista ja pöllöistä, sekä pöllöjen huhuilut).

Kesähavaintovastaava: Juha Miettinen, Lillukkatie 5, 80330 Reijola. Puh: 013-871 333 (pesimäaikaiset havainnot kesäkatsauksessa käsiteltävistä lajeista - huomaa kesäkatsaukseen tulevat lajilisäykset seuraavasta Siipirikosta).

Jäsenmaksut 1997 ja juhlaulkaisutilaukset

PKLTY:n jäsenrekisterin ylläpito siirtyy vuodenvaihteessa PKLTY:lle aikaisemmin rekisteriä hoitaneen Bird-Life Suomen sijasta. Tämän johdosta jäsenmaksut maksetaan tästä lähtien yhdistyksen omalle tilille: **Merita 104030-308134**. Tämän lehden välissä on viitenumeroilla varustettu pankki-siirtolomake jäsenmaksun maksamista varten. **HUOM!** Käyttäkää viitenumeroa **VAIN** maksaessanne **OMAN** jäsenmaksunne (eli henkilön, jonka nimellä tämä lehti on tullut). **Kaikkisissa muissa tapauksissa viitenumero jätetään pois ja viestinä ilmoitetaan mitä on maksettu sekä JÄSENEEN NIMI JA OSOITE.**

Pahoittelemme juhlaulkaisun ja Siipirikon tilauksissa ilmenneitä epäselvyyksiä. Pyydämme henkilöitä, jotka ovat tilanneet juhlaulkaisun, mutta eivät ole sitä saaneet, ottamaan yhteyttä yhdistyksen sihteeriin Petri Palviaiseen tai Hannu Huuskoseen (yhteystiedot lehden sisäkannessa). Vuoden 1997 alusta juhlaulkaisun jäsenhinta on 50 mk (ei-jäsenhinta 100 mk) lisätynä toimituskuluilla.

Pohjois-Karjalan Lintutieteellisen Yhdistyksen toimintaa

29.1. Kuukausikokous

26.2.. Kuukausikokous

26.3. Kevätvuosikokous

Kokoukset pidetään keskiviikkoisin Joensuun yliopiston biologian
laitoksella klo 18 alkaen.